

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenoma nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič á 2 D, do 100 vrst 2D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, posilno, izjave, reklame, predklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Postnina plačana v gotovini.

Ostavka vlade sprejeta

Popoldne pričnejo kozultacije. — Pogajanja z radičevci bo nadaljeval novi mandator krone.

Beograd, 16. oktobra. Po večerajšnjih burnih popoldnaskih dogodkih je nastopilo danes popoldne do 11. ure nekako zatišje v vladnih krogih. Do 11. ure ni bilo nobenih novih dogodkov, ki bi opravičevali mirno in interno rešitev vladne krize. V predsedstvu vlade so se zbirali radikalni ministri, dočim je ostal Stepan Radić v svojem parlamentarnem klubu v Narodni skupščini obkrožen z večjim številom svojih posilancev.

Ob 11. se je doznalo, da je kralj sprejel ostavko vlade. S tem se je pričelo parlamentarno reševanje krize in bo še tekom popoldneva kot prvi konsultiran predsednik Narodne skupščine Marko Trifunović. Značilno je, da po dosedanjih vestih Nikola Pašić še vedno ni odpotoval iz Cavtata. Njegov prihod je napovedan za jutri v nedeljo. Radikalni ministri so tekom popoldneva izjavili novinarjem, da so bila posvetovanja in pogajanja s Stepanom Radićem prekinjena in da jih bo nadaljeval samo tisti, ki bo prejel mandat krone. S potrjeno ostavko je začelo razpadati tudi dosedanja koalicija RR.

Kaj pravi Radić

— Beograd, 16. oktobra. Ob pol 13. uri je vodja HSS Stepan Radić zapustil Narodno skupščino. Novinarjem je pri izhodu podal sledečo izjavo:

»Prvo, kar vam moram povedati, je to, da ostanem v Beogradu do konca krize. Drugo: kriza se bo reševala na temelju sporazuma med radikalno in hrvatsko seljaško stranko. K temu sporazumu lahko pristopijo tudi druge stranke, ki bodo za sporazum kot poseben činitelj s tem, da se priključijo radikalni ali pa hrvatski seljaški stranki. Razgovori so resni.«

Nato je Stepan Radić govoril o krizi parlamentarizma po celim svetu ter dejal, da bi morala Narodna skupščina intenzivneje delovati ter zaposliti vse svoje odbore. Ko so ga novinarji vprašali, kaj pravi k izjavi radikalnega ministra, ki je dejal, da se ideja narodnega sporazuma lahko oživetvori tudi brez St. Radića, je odgovoril Radić:

»Kdor je proti Hrvatom, ta ne more izvajati politike narodnega sporazuma. Kdor misli drugače, bo padel v jarno in mi ga bomo pokopali. Sedaj grem na Kalimegdan na izprehod.«

Ob 13. uri je bil na dvoru ministrski predsednik Uzunović, ki je novinarjem izjavil:

»Bil sem na dvoru. Položaj je tak, kakor sem vam sročil izjavil. Ministrski predsednik je v ostavki, ne more vsega vedeti.«

Ob 12. je bil sprejet v avdienci zunanji minister dr. Nišić.

Radićev optimizem močno pretiran

Nočna avdienca Nikole Uzunovića. — Kriza bo rešena parlamentarnim putem. — Zanimanje političnih krogov za Uzunovićevo avdienco.

— Beograd, 16. oktobra. Večerajšnjim dogodkom, ki so se razvijali, so deč po izjavah Stepana Radića v precej ugodnem pravcu, so sledili popoldne in tekom večera pozno v noč manj ugodni dogodki. Že ironični nasmešek ministrskega predsednika Uzunovića, s katerim je kvitiral poročilo novinarjev, da je Stepan Radić vseskozi optimistično razpoložen, je dal slutiti, da se dogodki ne bodo razvijali tako, kakor se je mislilo. Tekom popoldneva so se vršile ponovne konference med Stepanom Radićem in zastopniki Nikole Uzunovića. Vse te konference niso dosegle željenega uspeha. Stepan Radić je to pot odklanjal ter onemogočal pozitivno rešitev, pač znamenje, da so mu radikalni postavili tako težke pogoje, da jih kljub svoji dobri volji in bojazni pred opozicijo ni mogel sprejeti. Ob 8. zvečer je Stepan Radić posetil ministrskega predsednika Uzunovića, pri katerem pa je ostal samo osem minut. Dr. Kralja je po tem sestanku izjavil: »Pogajanja so prekinjena, Uzunovićevo ostavko bo sprejeta.«

Značilno je, da je nato ministrski predsednik Uzunović izjavil novinarjem, da ne pojde več v avdienco in da bo zaprosil za sprejem na dvoru šele tekom današnjega popoldneva, da obvesti krono. Pozneje se je pokazalo, da je ministrski predsednik, kakor čisto prej, tudi to pot prevaral novinarje. Ob 10. zvečer je odšel na dvor ter ostal eno uro v avdienci. Po avdienci so novinarji obkolili ministrskega predsednika ter mu očitali, da jih je varal. Predsednik vlade se je opravičeval in nato odgovarjal novinarjem na stavljenja vprašanja. »Odsel sem na dvor, da govorim s kraljem in da mu obišrmo poročam o političnem položaju. Ostavka še ni sprejeta.«

Enournu ponočno avdienco predsednika vlade so politični krogi danes zjutraj zelo živo komentirali, ker so menili, da se je Uzunović vendarle vdal vplivu radikalnega kluba in celokupne javnosti ter predlagal kralju, naj se kriza reši parlamentarnim putem. To je s formalnim sprejemom ostavke ter s konzultiranjem parlamentarnih činiteljev.

pa hvalijo zunanje politične uspehe dr. Ramkove vlade, naglašajoč obenem, da mora priti nova vlada v trdne roke.

ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI ZAGREBU

— Zagreb, 16. oktobra. V zgodnjih jutranjih urah se je pripetila na postaji Sv. Klara železniška nesreča. Ko je privoz tovornih vlakov v postajo, je prvi voz zavozil na pravi tir, dočim je v tem trenutku kretničar premaknil kretnice in s tem zapeljal dva sledeča vagona na napačni tir. Oba vagona, napolnjena z železom, sta se prevrnila. Vlak se je takoj ustavil. Iz Zagreba je bilo odposlano delavstvo, da vzpostavi promet. Vsi železniške nesreče beograjski brzovalci ni mogel nadaljevati vožnje do Zagreba. Potniki so prestopili v zadnji del tovornega vlaka in bili prepeljani s posebno lokomotivo v Zagreb.

VTIS VLADNE KRIZE V DALMACIJI

— Split, 15. oktobra. Povodom demisijske Uzunovićeve vlade izražajo tukajšnji radikalni zadovoljstvo, ker računajo, da pomeni ta demisijski razpad koalicije RR. Enako trdi krogi, ki pripadajo HSS, da niso imeli nikakih koristi od dosedanje vlade in da bi morala biti nova vlada, ako bi se sestavila iz obeh dosedanjih strank, sestavljena na temelju dejanske razdelitve oblasti. Radićevci naglašajo, da bi najraje videli Hrvatsko seljaško stranko v opoziciji.

Protest zagrebske akademske omladine

Tudi akademska omladina obsoja Radićevo nekorektnost.

— Zagreb, 16. oktobra. Danes ob 11. se je vršila na zagrebski univerzi velika protestna skupščina celokupne akademske omladine. Sklicali so jo akademiki pristajši SDS, Davidovići in Orjume. Skupščina je protestirala proti nekulturnim napadom Stepana Radića ob prihodu češkoslovaških parlamentarcev v Zagreb. Na skupščini je prevladovalo jugoslovensko orijentirano dijaštvo. Zato se je separatistično usmerjeno dijaštvo odstranilo s skupščine ter hotelo prirediti svojo skupščino na vrtu pred univerzo. Policija je prepovedala skupščino na prostem, na kar so se separatistični dijak napotili v avlo. Na protestni skupščini so govorili imenu SDS akademik Bašević, za Davidovićevo stranko akademik Paštrović in za Orjume akademik Melada. Skupščina je sprejela sledečo resolucijo:

»Akademska omladina, zbrana na akademski skupščini 16. oktobra ob 11. popoldne energično protestira proti:

- 1.) Nekulturnim napadom samozvanega voditelja hrvatskega plemena, ki je pri sprejemu češkoslovaških parlamentarcev osramotil ves jugoslovenski narod, posebej pa še hrvatski del našega naroda, kršeč pri tem našo tradicionalno gostoljubnost;
- 2.) Zahtevanju od vsake in katerikoli vlade, da varuje državno avtoriteto in da nastopi z energičnimi ukrepi proti vsakomur, ki bi lahko miselno ali namenoma rušil državno avtoriteto in da postopa zlasti proti raznim neodgovornim elementom.
- 3.) Obsojanju lažljivo in tendenciozno pisavo »Tipografskega« tiska, zlasti poročila »Jutarnjeg lista«, ki je hotel begati javnost. Ugotavljamo, da se 14. oktobra ni vršila skupščina in da ni bila sprejeta nobena resolucija.

Resolucija je bila sprejeta z viharim odobravanjem, akademiki so klicali »Doli s Stepanom Radićem. Zivela enotna in nedeljiva Jugoslavija!«

Svetozar Pribećević o sedanjih vladnih krizah, o radikalih in o Radiću

Vlada nesposobna za parlamentarno delo. — Ostra kritika vladne omahljivosti. — Najboljši izhod iz krize bi bile volitve.

— Beograd, 16. oktobra. Vodja SDS Svetozar Pribećević je danes sprejel vaša poročevalca in mu podal sledečo izjavo: Parlamentarno bi bilo, da so gospodje ministri po ostavki vlade stopili pred svoj klub in obrazložili razloge svoje ostavke, kakor tudi politične linije, ki so izzvale ostavko, ter utemeljili svoje bodoče namere. Sebe, ko bi se zaključila debata v klubu ter jasno razloževala pot v situaciji, bi se lahko pristopilo k parlamentarnemu reševanju krize. Toda meni se zdi, da smatrajo gospodje radikalni ministri svoj radikalni klub za deveto luknjico vladine piščalke in da se prav malo brigajo za njegovo mišljenje. Tudi je zanimivo, kar se pa nas ne tiče, da radikalni ministri ne vprašajo za mišljenje šefa stranke in predsednika poslanskega kluba, dasi gre za usoden dogodek vladne ostavke. Javnost je na ta način prikrajšana, da bi zvedela, zakaj je vlada padla, zakaj je podala ostavko. Vse se dela za kulisami. Sigurno je, da ni padla radi incidentov v Zagrebu, ker je Radić zagrešil že mnogo večje incidente, pa kljub temu niso bile podane ostavke. Jaz sem svoj čas v svojem govoru v Narodni skupščini opozoril na to, da je Stepan Radić kot aktivni minister ponudil prosvetnemu ministru, naj odkupi njegov prevod Seignobusovega dela, kjer je dostavil po svojem običaju svoje opombe in kjer izrečno proglašal prebivalstvo Južne Srbije za bolgarsko. To je mnogo strašnejši incident nego so incidenti v Zagrebu. Kljub temu pa takrat ni zakodakala nobena kokoš, kaj čela, da bi bili radikalni zahtevali krizo kakor sedaj. Vsakemu je jasno, da je zagrebska afera samo povod in da so vzroki mnogo globlji, ker je ta koalicija nesposobna za parlamentarno delo. To se vidi jasno iz tega, da zagovarjajo radikalni eno, radićevci pa drugo politiko narodnega sporazuma. Toda stvar je taka, da vsiljuje Stepan Radić svoje pojmovanje sporazuma. Neustojno in za vsako stvar se je treba posebej

spoznameti. Trdi se, da so se pogajanja razbila na navadnem komuniizmu, kjer naj bi se v prvi točki govorilo, da se morajo na državni zgradbi razobešati državne zastave, v drugi točki pa, da se mora spoštovati avtoriteta državnih oblasti. Pravim, da je to pravcati škandal. Ta vprašanja so urejena z zakoni in naredbami. Škandal je, da se o tem vrše pogajanja. Kje je država, kjer bi se pogajali o tem, ali naj se razobešijo na državnih zgradbah državne zastave? Pred sprejetjem ustave je bilo to vprašanje rešeno z naredbo notranjega ministrstva iz leta 1919. Po 1921. letu pa je bilo definitivno rešeno z ustavo. Državna zastava je modro - bela - rdeča. Kako se naj vrše pogajanja o tem, ali naj državne oblasti izvajajo zakon, če se je kdo pregrešil nad zakonom? To se vendar razume samo od sebe. To mora biti, če kdo pristane ali pa ne. Vidite, kako globoko je padla politika tkzv. narodnega sporazuma. Mislim, da vse to krpanje ne bo zaleglo. Sporazumna politika radikalov in radićevcev je doživela popolen fasko. Sedaj je potreba velikodušnost duša, da to priznajo, ker je velik sam tisti, ki priznava svoje grehe.

Kakšne so kombinacije, g. Pribećević, ki prihajajo v poštev?

— Moje mnenje je, da resnih ustvarljivih kombinacij ni. Kombinacija radikalne stranke z demokratsko zajednico je nemogoča radi srbijanskih razmer. Radikalni se ne bi mogli nikoli sporazumeti z davidovićevci radi razdelitve velikih županov, sreških poglavarjev in delitve državne oblasti. Ta kombinacija je nemogoča tudi radi dr. Spaha in Bosne. Radikal gledajo na državno politiko skozi prizmo oblasti. Kombinacija radikalov dr. Korošca in dr. Nikića je ustvarljiva, toda ta koalicija ne bi imela večine v Narodni skupščini. Sodim, da bi bile volitve najboljši izhod iz sedanjega položaja. Jaz jih želim ter jih pozdravljam, ker bi narod vbič v roke in pognal vse politične trgovce iz svojega hrama.

Prve teškoče nove čsl. vlade

— Praga, 15. oktobra. Večeraj se je nova vlada predstavila v parlamentu. Predsednik Švehla je v svoji izjavi naglasil, da bo nova vlada nadaljevala program, ki je bil sprejet decembra lanskega leta, da na ta način dokumentira kontinuiteto državnega razvoja. Pred vsem si bo vlada prizadevala, da spravi pod streho novo proračun, da reši vprašanje davčne reforme in sprejme nov vojaški zakon, s katerim bo ukinena volilna pravica aktivnih vojakov. Vlado čaka velike naloge in zato upa, da bo našla podporo vseh državljanskih brez azilke vere in narodnosti. Med drugim je nadišje ministrski predsednik Švehla naglasil, da žive Čehi nad 1000 let skupno z Nemci in je zato potrebno, da tudi sedaj skupno delujejo. To naloge je prevzela nova vlada v tem historičnem času in ta misel bo krepila vse njeno nadaljnje delovanje. Vladna večina je predsednikov govor živo odobraval, dočim je opozicija sprejela predsednikov govor z ironičnim smehom. Nato je govoril finančni minister dr. Engliš, ki je podal kratek ekspozé o državnih finančnih in o smernicah svoje politike. O gospodarskem položaju je naglasil, da letošnje leto ni bilo posebno povoljno. Nezaposlenost je dosegla 22 odstotkov vseh nameščenecv, zlasti v kovinski in steklarski industriji. Od novega

leta je narasla draginja za 3 odstotke. Vendar pa je opaziti v splošnem znatno izboljšanje splošnega gospodarskega položaja. Seja je bila nato zaključena.

— Praga, 15. oktobra. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, je nova vlada že v prvih dneh nalezela na nove teškoče. Zatrjuje se, da prihodnji terek vlada v parlamentu ne bo imela več večine. Največje teškoče dela slovaška klerikalna stranka, ki razpolaga s 24 poslanci in tvori jeziček na tehtnici. Stranka zanteva za se ministrstvo za Slovaško, prosvetno ministrstvo in ministrstvo za narodno zdravje. Poleg tega stavi kot pogoj za sodelovanje v vladi čimprejšnjo sklenitev konkordata z Vatikanom in dvig sekvestra nad vso cerkveno imovino. Ako do torka ne bo prišlo do sporazuma, bo morala vlada podati zopet demisijsko. Hlinkovci hočejo sedanj položaj kolikor mogoče izrabi in izsiliti kar največ koncesij. Da paralizira to početje, je stopil ministrski predsednik dr. Švehla v stike z narodnimi socialisti in krščansko socialno stranko, ki naj bi za slučaj, da s Hlinkovci ne pride do sporazuma, vstopili v vlado. Z ozirom na stališče socialistov pa je malo verjetno, da bodo to ponudbo sprejeli, radi česar ni izključena ponovna vladna kriza, iz katere bo težko najti izhoda.

Iz pestre ljubljanske kronike

Krojaček z 27.000 Din. — Ne prestandi karamboli na ljubljanskih ulicah. — »Seje« v Celju. — Nezgode.

Včeraj zvečer je prišel na policijo pred dežurnega uradnika priletel mož-krojaček. Zibajoč se je začel krojaček Lojze pripovedovati:

»Gospod komisar! Okraden sem! Bil sem tam v polhovgrajskih krajih, kjer je, saj veste, tako hudo razsajala velika katastrofa. Gledal sem vasi in ljudi. Pa sem šel nato domov. Zjutraj sem šel z velikim denarjem tja. Imel sem s seboj 27.000 Din. Ne, ne! Prav 70.000 zlatih novcev! Pa mi jih je nekdo vzel! Prosim, zasledite tatu! Pa sam ne vem, kdo bi mi jih ukradel.«

Krojaček Lojze Jelenovec je nato podpisal protokol o tatvini 27.000 Din ter odšel domov k svoji ženi. Protokol pa so s policije poslali žandarmeriji v Polhov gradec. Kako se bo stvar razvila, bo kronika vestno poročala.

Ljubljansko občinstvo je večeraj povsod, zlasti v gostinah živahno govorilo o težkem karambolu, ki se je pripetil večeraj okoli 15. v Prešernovi ulici nasproti Mestne hranilnice ljubljanske. Hlapec Jože Podjet, zaposlen pri trgovki s premožom Ani Komarjevi v Krakovski ulici, je pripeljal premog in pustil voz s konjem na tiru cestne železnice, da zapelje potem voz v Mestno hranilnico. Med tem, ko je voz stal na tiru, je privozil voz cestne železnice s spovednikom Franom Juhanom. Ta je skušal voz pravočasno zavreti, toda ni se mu posrečilo, naka je sledil karambol. Videč veliko nevarnost, je delavec Janez Stergar konja pognal še nekoliko v stran. Voz je bil pri karambolu močno poškodovan, ravno tako tudi voz cestne železnice. Zato je bil tramvajski promet skoraj nad eno uro prekinjen ter so morali potniki prestopati. — Težja nezgoda vsled karambola se je pripetila tudi večeraj v Florjanski ulici. Posestnikov sin Martin Strukej z lga je v Florjanski ulici pred hišo št. 36 razkladal drva. Privozil je mimo tramvaj, ki ga je vodil voznik Ivan Setina. Konji so se mu pri tem splašili in z vozom butnili v tramvaj. Voz se je prelomil tako, da znaša škoda 1600 Din. Tudi tramvajski voz je bil nekoliko poškodovan.

Ljubljanski zakonci, ki kaj radi skačejo čez ojnice, so prav pogosti tuji v celjskih hotelih, kamor prihajajo navadno s »soprogami«. Doma v Ljubljani se izgovarjajo, da imajo seje tega in onega važnega gospodarskega ali trgovskega podjetja, katerega člani so razkropljeni širom Slovenije in je Celje najugodnejše središče za skupne seje in sestanke. Tudi podjetni trgovci, mladi gospod Filip je imel večkrat take seje. Gospa Irena je »možku« verjela, toda končno je prišla na sled, da ima gospod soprog le sestanke s krasoticami, ki se predstavljajo kot njegove gospe »soproge«. Išla je trajala dolgo. Končno pa so prišli na sled gospodu Filipu, ki bo sedaj moral pred deželnim sodiščem odgovarjati, ker je gospa Irena, vsa ogorčena, vložila tožbo za ločitev zakona.

Včeraj popoldne okoli 13. je bil stražnik Maks Adamič opozorjen, da leži za Ljubljanko pri Jurčičevem trgu neki neznanec, kateremu je postalo slabo. Ugotovil je, da je onemogel piskrovec Stefan Niemčak iz Zakopčanov na Slovaškem. Pozval je rešilno postajo, naj ga odpremi v splošno bolnico. Nastala je precejšnja procedura, predno so onemoglega piskrovec spravili v bolnico. Sele na intervencijo zdravnika dr. M. Rusa so ga odpeljali v bolnico.

Tesar France Plevelj iz St. Vida nad Ljubljano je večeraj okoli 11. popoldne obsekaval drevesa pri gorenjskem kolodvoru. Pomagal mu je mizar Igličar, ki je za vrv vlekel močnejšo, od Plevelja žagano vejo. Veja pa je po odžaganju padla na lestvo in zakrivila padec Franceta Plevelja z višine 6 metrov. Dobil je težke poškodbe in so ga morali prepeljati v bolnico.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala.

Zagrebska borza danes ni poslovala.

V prostem prometu so notirali: Curih 10.9425, Pariz 165, London 274.85, Milan 230.50, Praga 167.85, Newyork 56.56, Berlin 13.495, Dunaj 799.

Izvoz borze.

Curih: Beograd 9.1425, Pariz 14.92, London 25.1125, Milan 21.10, Praga 15.33, Berlin 123.15, Newyork 517.50, Dunaj 73.05, Trst: Beograd 43.50, Pariz 70.50, London 118.75, Newyork 24.45, Curih 474, Praga 72.50.

Nova avstrijska vlada

Novo vlado sestavi dr. Seipel. Komentarji avstrijskega tiska.

— Dunaj, 15. oktobra. Vlada dr. Rameka je podala demisijsko. Neposredni povod za demisijsko so brezuspešna pogajanja z organiziranimi državnimi nameščenici, ki so zahtevali razna povišanja, postavljajoč vladni ultimatum s pretjono splošne stavke. Novo vlado bo sestavil do torka dr. Seipel. Finančni portfelj v novi vladi bo prevzel dr. Kienböck. Pričakujejo se tudi druge osebne spremembe. Velikomestni ministra Waber in Schürf bosta nadomestjena z novimi osebami.

Vse časopise prinaša komentarje h krizi in napoveduje skoraj enoglasno, da bo novo vlado sestavil dr. Seipel. »Reichspost« piše, da dokazuje predstojeca stavka državnih nameščenecv, da manjkajo v avstrijski republiki širokim slojem prebivalstva, zlasti državnemu nameščenstvu, temeljni državni pojmi. Dogodki v štajerskem deželnem zboru so jasen znak, da bo treba demokracijo šele izvojevati ne glede na to, da bodo pri tem ogroženi sami temelji demokracije. Članek je napisal dr. Mataja. »Neues Wiener Tagblatt« posveča bivšemu predsedniku vlade dr. Rameku topele članke. Dr. Ramek odhaja osebno čist in je pokazal ogromno voljo. Prevelike naloge pa so obrabile njegove energije. »Arbeiter Zeitung« sodi, da je vlada podala demisijsko, da dvigne na ta način javno mnenje proti državnim nameščencem. Glasilo Velenecv »Wiener Neueste Nachrichten«

Novinarji pri nas in drugod

Začetkom tega meseca je bila izdana novinarska uredba, ki tvori nekakšni zakon za težka bremena, ki jih je natovori novinarjem novi tiskovni zakon. Novinarske razmere so se pri nas po preobratu znatno izboljšale. Dočim je bilo pri nas prej novinarstvo samo nekakšna predloča za bodoče politike ali razne poklice ter zato čisto za izgubljene študente, se je z razvojem domačega časopisja tudi novinarstvo sorazmerno razvilo in danes ni več samo nekakšna postranska, slučajna, marveč polnoma ločen, veščinski definiran glavni poklic. Novinarji vse države so združeni v Jugoslovanskega združenja, ki se deli v pokrajinske sekcije. Po prizadevanju JNU je bila, kakor omenjeno, izdana novinarska uredba, ki ureja razmerje med poklicnimi novinarji in lastniki listov. Z uredbjo je obenem ustanovljen novinarski pokojninski sklad, ki osigurava onemoglim novinarjem prehrano za stara leta. Uredba bo nedvomno v obliki meri pripomogla h konsolidaciji novinarskih razmer in bo še bolj dvignila nivo in socialni ugled novinarskega stanu.

Novinarstvo postaja po vsem svetu vedno važnejši činitelj v javnem življenju. Zato za novinarja novinarstvo ni samo sport ali zabava, marveč resno in važno narodno delo. Že prej, še bolj pa danes je novinar javni narodni delavec in narodni borec v pravem smislu besede. Novinar igra veliko vlogo v narodnem življenju in političnem razvoju naroda. Zato je razumljivo, da posvečajo vse kulturne države novinarstvu posebne pozornosti in je baš iz tega vzroka tudi naša država s posebno uredbo uredila novinarske odnose.

Slične razmere vladajo tudi v češkem novinarstvu, s katerim stoji jugoslovansko novinarstvo vedno v najbližjih stikih. Novi-

narjev-politikov je bilo na Češkem že v 19. stoletju mnogo. Takrat je moral, kakor pri nas, novinar delati vse: bil je pisec, organizator, govornik, kulturni voditelj in politični bojovnik naroda. Karl Havlíček, ki je položil temelje moderne češke politike, je bil novinar. Novinarji so bili politični voditelji staročeške in mladočeške stranke. Za politične in narodne ideale so se borili v uredniški sobi s peresom v roki, s govorniške tribune, kot narodni poslanci in ministri. Novinar je bil Rieger, novinar je bil František Palacký, novinarji so bili Fréid in Karol Sabina, najizrazitejši češki revolucijonarji sredi minulega stoletja. Novinarji so bili najznamenitiji voditelji mladočeške stranke kot Slatkowsky, brata Greger, Karol Adamek in Gustav Eim. Tudi današnji znameniti češki politiki so novinarji v najožjem smislu besede: Vodja narodnih socialistov Klobač, dalje dr. Hein, dr. Soukup, Nemeš, Stivín, dr. Hodža, Stašek, Zamkal, Nauman, Jaroslav Stránský. Tudi predsednik CSR, dr. T. G. Masaryk in minister zunanjih zadev dr. E. Beneš sta v prvem redu novinarja. Novinarskega poklica se ne sramujejo niti najodličnejši predstavniki naroda. Kadar minister poda demisijo ali diplomat izstopi iz aktivne službe se vrne za uredniško mizo in nadaljuje svoj novinarski poklic.

Tudi v naši narodni skupščini je mnogo novinarjev-poslancev. Na naštemo namo nekaj domačih in najbolj znanih: Svetozar Pribičević, dr. Laza Marković, Venceslav Wilder, Smodej itd. Tudi znameniti politiki drugih držav izhajajo iz novinarstva: Lloyd George, Briand, Pigeon, Clemenceau itd. Novinarstvo je vojaka javnih delavcev in se za to povsem upravičeno imenuje tudi sedma velesila.

Zanimivosti iz naših krajev

Laži-zdravnik v Velikem Bečkereku. — Afera ženitovanjskega urada v Zagrebu. — Sum trgovine z dekleti. — Samomorilna manija v Zagrebu.

V Velikem Bečkereku je bil te dni aretiran zdravnik dr. Andrej Gotsch. Njegova afera se vleče že dalj časa in vzbuja v Bečkereku splošno senzacijo. Beogradski zdravniška zbornica je že pred več meseci vložila zoper dr. Gotscha prijavo, v kateri izraža sum nad njegovo zdravniško kvalifikacijo. Takrat je vladalo splošno prepričanje, da se je zgodilo to le iz zavisti, ker je imel dr. Gotsch v Velikem Bečkereku zelo razširjeno prakso in ga je zlasti podelsko ljudstvo smatralo za čudežnega zdravnika, ki zna izleciti vsako bolezen. Kaj rad je pomagal dekletom, ki so izven svetega zakona postale matere. Na podlagi prijave zdravniške zbornice pa je ministrstvo za narodno zdravje začelo preiskovati njegovo preteklost. Izkazal se je z diplomom, izdano leta 1919. Glasom podatkov in diplom je dovršil predpisano zdravniško prakso v neki bolnici na Rumunskem. Kakor pa so oblasti sedaj dognale, je izvrševal dr. Gotsch svojo prakso že pred tem časom v raznih krajih v Banatu in sploh nikdar ni bil v Rumuniji. Sedaj so se javili še razni bolniki, ki so bili v oskrbi dr. Gotscha ter so ga ovadili, da jih je popolnoma pokvaril. Več oseb je tudi operiral, vsled česar je neki kmet celo umrl. Na podlagi zdravniške preiskave je ugotovljeno, da so te »operacije« izvršene popolnoma lajsko in jasno dokazujejo, da dr. Gotsch brčkone sploh nikdar ni študiral medicine. Sedaj so oblasti odredile aretacijo tega čudnega zdravnika, ker obstoja sum, da je čisto navaden mazač.

Pred vojno so bile ženitovanjske posredovalnice pri nas še precej nezna- na ustanova. Po vojni pa, ko je glavna »konjunktura« minila in je ostalo precej neporočenih deklet in mladih vdov, so se tudi pri nas našli ljudje, ki so si s posredovanjem zakonske (ne) sreče

skušali služiti denar. Tak zavod obstoja že par let v Zagrebu. Ker pa pri nas menda ni dovolj moških reflektantov, je zavod ponujal svoje blago v pretežni meri po Ameriki, kjer je iskal moške z dolarji, ki naj osrečijo preostale Jugoslovance. Kako je posel uspeval, kronika ne beleži. Izgleda pa, da ni bilo vse v redu in je marsikaka dolarska kandidatinja, ki ji je ženitovanjski urad preskrbel brezplačen prevoz v Ameriko, ogorčena svarila svoje sotrpinke pred tako ženitvijo. Sedaj se zanjima za stvar tudi policija, ki je te dni urad zaprla in uvedla preiskavo. Sumi namreč, da so se posredniki pečali s prodajo deklet. Pod pretvezo ženitve so jih spravljali v prekoceanske kraje, kjer so bile na milost in nemilost izročene kupcem. Policija je zaplenila celo kopico fotografij in se sedaj trudi, da izsledijo vse kandidatinje ter se prepriča o njihovi usodi. Razumljivo je, da čuva policija o poteku preiskave najstrožjo tajnost. Zagrebška javnost se za zadevo živno zanima in željno pričakuje nadaljnjih senzacij.

Zagrebška kronika je včeraj registrirala dva nova slučaja samomorov. V znani restavraciji »Frankopan« na Prilazu se je odigrala pretresljiva tragedija. V svojem stanovanju se je zastrupil z octovo kislino natakarski Sandor Kulič. Okoli 2. ure zjutraj je žena, ki je spala v sosedni sobi, začula obupno stokanje in klice na pomoč. Pohitela je takoj v možovo sobo; ta je bila zaklenjena. Zena je pozvala pomoč in s služkinjo sta nato s silo odprli sobo. Na tleh je ležal mož Sandor, zvičajno se v silnih bolečinah. Lastnik restavracije je pozval rešilno postajo, na kar so nesrečneža prepeljali v bolnico. V bolnici so mu sicer nudili takojšnjo zdravniško pomoč, toda Sandor je izpil preveliko količino octove kisline. Kislina je strahovito delovala in mu je

razjedla skoraj ves želodec in čreva. Sandor je včeraj zjutraj po strahovitih mukah umrl. Pokojni je bil znan kot soliden in miren človek. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

Na Maksimirski cesti se je v četrtek popoldne zastrupila z octovo kislino urednica Anica K. Vzrok poskušnega samomora je nenavadna melanholija. Mladenka je izjavila, da je nanjo tako mučno delovalo, ker je stanovala daleč izven mesta in ni imela prilike opazovati vsemestne razkošnosti. V bolnici so ji izprali želodec in je mladenka že izven nevarnosti.

Konec slovenskih razredov na tržaških šolah

Iz Trsta nam poročajo: Po znani Gentilijevi reformi bi morali letos odpasti vsi četrti razredi s slovenskim učnim jezikom. Ostali bi potemtakem samo še peti in višji razredi. Na deželi, kjer ni samostojnih razredov, ampak samo oddelki, so v premenno krajih spremenili kratkoma vse šole v italijanske. Nekoliko težje je bila taka sprememba v Trstu, kjer so bili samostojni peti in šesti razredi. Višjih razredov tudi v Trstu ni, ker tržaški prefekt ni nikdar dopustil, da bi se otvorili višji slovenski razredi, kljub temu, da je bilo v to zadostno število učencev.

Sedaj pa so na nekaterih šolah z vednostjo ali brez vednosti in privoljenja šolskih oblasti odpravili slovenske razrede. Prvi tak slučaj je bil v Rojšanu. Na pomoč jim je prišlo dejstvo, da so dala vojna leta malo šolskega naraščanja. Premalo je bilo otrok, da bi se otvorili ločeni peti in šesti razredi za dečke in za deklice. Pričakovati je bilo, da bodo radi tega otvorili en mešani peti in en mešani šesti razred. Toda šolski vodja je ukrenil drugače. Združil je vse dečke v en razred, vse deklice pa v drugi. V dečjem razredu je 41 učenec, v dekliškem 32. Ta rešitev, ki je sama na sebi videti nedolžna, ima pa hude posledice za slovensko šolstvo. S tem je namreč šolski vodja dosegel, da bo samo še letos slovenski razred v Rojšanu, kajti po zakonu odpadejo s prihodnjim šolskim letom vsi peti razredi.

Enaka usoda čaka tudi barkovljansko šolo, kjer je za peti in šesti razred samo kakih 35 otrok, tako da posluje letos samo en mešani razred. Prihodnje leto odpade tudi ta.

Najhuje pa se je zgodilo pri Sv. Križu pri Trstu. Tam je bilo dovolj otrok, preko 60 vpisanih za slovenski peti in šesti razred in pričakovati je bilo, da se bo ta razred celo razdelil v dve vzporednici. Toda do tega ni smelo priti. Italijanski razredi so imeli premalo otrok in bi morali ostati zaprti. Prvi korak, da bi pridobili slovenske otroke za italijanski razred, je bil ta, da so dali slovenski razred v nekdanje poslopje »Legia Nazionale« in da je dobre pol ure proč od vasi, italijanski razred pa so nastanili v šolskem poslopiju v vasi. Nato so skušali spraviti nekaj učencev na novo ustanovljeno ribarsko šolo. Odzvali so se le štirje. Prišel je vodja šole in vplival na učence, naj se pripišejo v italijanski razred, ki jih bo pripravil za vstop na obrtno šolo. Pridobil je samo enega učenca. Nato so postavili vse učence, ki so izkazali v zadnjem šolskem letu dober uspeh iz italijanske, na pogovor z učiteljem Rosarjem. Posledica tega pogovora je bila, da so drugi dan prišli vsi otroci iz šestega razreda, ne samo oni, ki so izkazali boljše reče, v italijanski razred. Stvar se je zdelo sumljiva celo šolskim oblastvom in zahtevala so od Rošarja, naj predloži pismene izjave vseh staršev, da so zadovoljni s tem, da prestopijo njih otroci na italijansko šolo. In čudež se je zgodil, drugi dan je imel Rosar vsa zahtevana potrdila, kakih štirideset. Kako je to dosegel in v tem kratkem času, je velika tajnost. Dvomimo tudi, da bi kdo overil pristnost dopisov.

Ta prehod slovenskih otrok v šesti italijanski razred pa je imel še drugo posledico. Ker je ostalo premalo učencev za samostojni slovenski peti razred, so ta razred opustili in tudi te učence vpisali v italijanski razred. Tako je bil docela odpravljen pouk slovensčine v Sv. Križu pri Trstu.

tihotapcev, nazvan »Strahovalec duplin«. Ponudil mu je, da mu da vse, kar koli zahteva, če mu pomaga pri njegovem zasledovanju.

Zdaj je bila vrsta na neznanca, da se zamisli. Ali dolgo ni pomišljal. Pripravljen sem, je slednjič odgovoril, odvesti vas v glavni stan poglavarja, toda svečano vam izjavljam, da odklanjam za vse, kar se vam utegne pripetiti, sleherni odgovornost.

— Več ne želim, odvrne z zadovoljstvom Morlon. In kaj zahtevate v zameno?

— O tem se bova zmenila, kadar dosežeta svoj namen.

— A vendar... sili Morlon.

Neznanec se hladno nasmehne.

— Ne bojte se, da bom preveč zahteval. Kadar mi je treba zlata, si ga znam že najti. Odločil sem se, da vas privedem do poglavarja, ker mi to pač ne moti mojih računov. In kakor sem vam že povedal, ne ravnam jaz nikoli po tujih ukazih, nego le kakor se meni poljubi. Moji pajdaši so od danes do jutri, ali pa obratno, kakor hočete. Eden od njih je oni, ki ga nazivate »Strahovalec duplin« in ki se v resnici imenuje Jobic ann Drez. A zavezništvo z njim me ne obvezuje k ničemu. Prosil sem me, naj vas popeljem k njemu, jaz sem vaš prošnji ustregel. Stvar je torej v redu.

— Da, v redu.

— Kdaj se podava na pot?

— Dobro, jutri vas pričakujem.

— Prihodno točno.

S temi besedami sta se ločila. Ul-

Sport

Zadnje kolo prvenstvenih tekem

Jutri v nedeljo 17. t. m. se zaključijo prvenstvene tekmovalne prvega in drugega razreda ljubljanskega okrožja. Kot zadnji pari si stoje nasproti SK Ilirija in SK Jadran. ASK Primorje in SK Sloven. Tekme obetajo biti zanimive, ker so vsi štirje imenovani klubi v dobri formi. Tako je Jadran pokazal preteklo nedeljo žilavo igro proti Hermenu in bo Iliriji zato najtrši oreh, isto tako je Sloven v prvenstveni tekmi proti Iliriji izbojeval častni rezultat v razmerju 1:0. Zato bo moralo Primorje pač napeti vse sile, če hoče, da si zagaruje obe točki. Obe tekmi se vršita na igrišču SK Ilirije in sicer prva ob 13.45, druga ob 15.45.

Na igrišču ASK Primorja se odigrajo prvenstvene tekme II. razreda: ob 8. Svo-boda:Kra-kovo, ob 9.45 Slavi-ja:Panon-ja. Dopoldne nastopijo na igrišču Ilirije rezerve Jadrana in Ilirije, Primorja in Slovena.

— Zveša sl. kol. društva v Ljubljani pri-redi ob priliki motoklubiških dirk Sloven-ja dirko na ljubljanski grad 24. t. m. ob 2. popoldne, za zvezno prvenstvo. Dirkači naj se prijavijo do 23. t. m. zvečer v društveni pisarni Karlovska c. 4. 952-n

— Velike medklobuške motociklistične in kolesarske dirke na ljubljanski grad. Kolesarski Podsavez Slovenije razpisuje o priliki motociklističnih dirk motokluba Slovenije v nedeljo dne 24. oktobra t. l. kolesarsko dirko za »Prvenstvo Ljubljanskega gradu«. Pričetek dirk ob 14. uri. Start na Karlovske cesti, cilj v drevo-rodu na Gradu. Proga 900 m. 1. Dirka juniorjev; 4. častne kolo-lajne; 2. Glavna dirka: Prvi dobi naslov »Prvak Ljubljanskega gradu«, plaketo in di-plomo, drugi, tretji, četrti in peti častne kolo-lajne. Dirka se vrši ob vsakem vremenu. Vozi se po pravilniku Koles. Saveza kraljev. SHS. Dirka je odprta za dirkače, kateri so člani klubov, včlanjenih v Koles. Savezu kraljev SHS. Zaključek prijav v petek dne 22. okt. ob 18. uri. Prijave sprejema g. Gor-janc, Kolodvorska ulica 41. Prijavnina 10 Din. Na poznejše došle prijave se ne bo ozi-ralo. Vrstni red prijav, je vrstni red na startu. — Odbor KPS.

— Hazena Primorje : Atena. Na igrišču Atene v Tivoliju se vrši jutri ob 11. prvenstvena hazena tekma med družinama Pri-morja in Atene. Obe družini nastopita v svoji najjačji postavi in bo borba za točko vsakekor precej ostra in napeta. Majhen plus ima sicer Primorje, ker je njegova družina trenutno vigranejša, vendar Atene ni podcenjevati.

— Lahkoatletski dvboj Ilirija : Pri-morje. Danes in jutri se vrši na igrišču ASK Primorje na Dunajski cesti lahkoatletski dvboj Ilirije : Primorje, ki bo odločil o prvenstvu Slovenije. Zmaga bo pripadla brez dvoma Primorju, ker nam odbor Ilirije sporoča, da večje število njenih dobrih atletov ne bo moglo nastopiti. A tudi Primorje nastopi brez Valtrija. Dvomat se vrši pod vodstvom zagrebškega sodnika, kar jamči za lep uspeh in regularen potek prireditve. Prične se danes ob 15., jutri pa ob 14.30. Vstopnina je minimalna.

— Lahkoatletski miting S. K. Jadran. S. K. Jadran priredi dne 30. t. m. ob 15. uri na igrišču S. K. Ilirije lahkoatletski miting s sledečim programom: 1. skok v vis z za-letom; 2. skok v vis brez zal.; 3. met diska, 4. tek na 5000 m. Tekmovati zamorejo vsi verificirani atleti, člani klubov Jas. Pri-javnine ni nikake. Prijave je poslati najka-sneje do dne 24. t. m. na naslov: Boštjan-čič Albin, Rimska cesta 10. Atleti, ki pri-bore prva mesta, dobe priznanice. Tekmuje se po pravilih Ilaaa. Tekališče je dolgo 396 metrov, je iz igaskov ter ima dva nedvig-njena zavoja.

— Tekme za Gosposvetki pokal. V tekmi za Gosposvetki pokal, ki jo je raz-pisal SK Ilirija v korist jugoslovanske Matic-e se srečajo sledeči klubi: Ilirija, Hermes, Jadran in Slavi-ja. Tekmovanje med temi klubi se bo vršilo dne 7. novembra, ako te-ga dne ne bo razpisana medmestna tekma Zagreb-Ljubljana.

— Lahkoatletski miting Ilirija — Pri-morje. Kakor nam poročajo nastopi Ilirija pri jutrišnji tekmi z močno oslabljenim mo-štvom, ker so razni najboljši atleti zadrž-

ni, odnosno jim je onemogočen start, tako Derganc, Zivanovič, Gregorki, Stepišnik, Gregorič; dvomljivo pa je tudi start Gaberšček.

— Herman, izvrstno desno krilo S. K. Ilirije, se je glasom vesti zagrebških listov prijavil za tamošnji klub »Makabi«.

— Sport preko groba. Sportna ideja vedno bolj prodira in uveljavilo se je že geslo: »Sport preko groba.« O tem navaja jo ameriški listi dva eklatantna slučaja. Ne-davno je umrl v Ameriki trener nekakega rugby-moštva. Vse svoje premoženje je za-pustil svojemu klubu, njegov pepel pa so morali posuti po igrišču. — V Londonu je umrl tajnik londonskega kluba Kriketerjev. Pokopali so ga kakor je želel: v flanelastih hlačah in svitru, z žogo ter tolkačem vred. Torej ne samo ljubezen preko groba, mar-več tudi sport preko groba.

— Drobne sportne vesti. Znani črnc Harry Wills, ki je bil določen za nasprot-nika Jack Dempseyja, odnosno Gene Tun-neya, je v Bostonu te dni dožive velik ne-uspeh. V borbi proti Tom Sharkeyu je bil v 13 krogu radi raznih protipostavnih in nepravilnih udarcev diskvalificiran. Njegov iz-izgled za svetovno prvenstvo v boks-u so sedaj pokopali. — Maher, eden naj-boljših krilcev praškega DFC, zapusti kon-cem tega tedna Prago in odide v Ameriko. Prijavil se je za newyorški klub Brooklyn Wanderers, pri katerem igralo že štiril igralci dunajske Hakoah.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 16. oktobra 1926; kato-ličani: Gal; pravoslavni: 3. oktobra: Dionis-ije; muslimani: 8. rebiul-ahira 1345; židje: 8. marševana 5687.

Jutri: Nedelja, 17. oktobra 1926; kato-ličani: Hedvika; pravoslavni: 4. oktobra: Ste-pan; muslimani: 9. rebiul-ahira 1345; židje: 9. marševana 5687.

DANASNJE PRIREDITVE:

Gledališče: drama: »Joy«; B. Opera:

»Grofica Marica«. D.

Kino Matica: »Divina Comedia«; Ljub-

ljanski dvor: »Inkvizicija«; Kino Ideal:

»Princesa Trulala«.

Lahkoatletski dvboj Ilirija — Primor-

je na igrišču Primorja ob 15.

PRIREDITVE V NEDELJO:

Gledališče: dram: »Doktor Knock ah-

triumf medicine«; opera: »Tannhäuser«.

Kino Matica: »Divina Comedia«; Ljub-

ljanski dvor: »Inkvizicija«; Kino Ideal: Prin-

cesa Trulala«.

Sportne prireditve: Hazena: Primorje

— Atena ob 11. v Tivoliju. Nogomet: Iliri-

ja — Jadran; Primorje — Sloven na igrišču

Ilirija. Pričetek ob 13.45. Lahka atletika: La-

hkoatletski dvomat Ilirija — Primorje ob

14.30 na igrišču Primorja.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Trnkozy, Mestni trg;

Ramor, Miklošičeva cesta.

Solnce zaide danes ob 17.14, vziide jutri

ob 6.17 in zaide ob 17.13.

Rumunska kraljica kot filmska igralka

Kakor smo že poročali, nastopi rumun-ska kraljica, ki je odpotovala te dni v Ame-riko, v filmu. Film s kraljevske igralko nosi naslov »Vstajenje«. Znameniti impresario Carrey je dal nekemu ameriškomu novinar-ju zanimive informacije o novem filmu.

Dame, ki jih izberem za junakinje v vsa-kem senzacionalnem filmu, — je dejal Car-rey, — so večinoma kraljice. In zdi se mi, da sem napravil kraljici Mariji, ki je res lepa, najboljši kompliment s tem, da sem jo povabil, naj sodeluje v novem filmu. V tem filmu bo ona najlepša igralka. Morda bi utegnil kdo ugovarjati češ, da kraljevske dostojanstvo ni v skladu s filmsko umetno-stjo. Toda na platnu vidimo često razne do-stojanstvenike. Osebnia žrtve, ki jo doprinese v tem primeru kraljica Marija umetniškemu delu, je po mojem mnenju več vredna kot osebne ambicije, ki jih kažejo dostojanstve-niki s tem, da dovolijo filmskim operaterjem posneti razne svečanosti, pri katerih nasto-pajo. Kraljica Marija je lahko ponosna na svojo lepoto, pa tudi na svoje delovanje na književnem polju. Njen nastop v filu bo dvignil ugled Rumunije v inozemstvu in za-vojeval brez krvi in politike mnogo ere.

»Strahovalca duplin« ali po vaše moža,

ki sliši na ime Jobic ann Drez?

— Da, tam se običajno mudi Jobic ann Drez.

— In zakaj baš tam?

— Ker je v bližini Ražke pečine

nešteto skritih zavetišč, za katere ne

ve nihče drugi kakor samo on.

— A morgatske jame? pripomni

neverno Morlon.

— Imate prav, v morgatskih jamah

se nahajajo skrite votline, za katere

niti ribiči ne vedo, ali tiste votline po-

znajo Jobicovi pajdaši.

— Torej Jobic ne zaupa niti svojim

lastnim pajdašem?

— O, zaupa jim že, ali njegova ve-

ra ima tudi svoje meje. In v tem je baš

tista velika moč Jobica, da nikdar ne

zaupa vseh svojih načrtov drugim ljud-

em, in čeprav so ti ljudje njegovi pri-

jatelji in tovariši v vseh podvzetjih.

— Vi torej zelo malo poznate svo-

jega poglavarja?

— Zelo malo, priznam. Ali povedal

sem vam že, da ne služim jaz ne Jobi-

cu — ann — Drezu, ne komurkoli dru-

gemu. Jaz ravnam zgolj po svoji volji

in po lastnih načrtih.

Govoreče te besede, se je Ulric po-

nosno zvrzal in v očeh se mu je za-

bliskalo od neupogljive volje.

Morlon ga je opazoval z občudo-

vanjem.

— Možak ima ponos, si je dejal

sam pri sebi. Tudi prevelik ponos je

napaka, in vsaka napaka na človeku je

ranljiva, neranljiv je le modrijan. Mo-

ral ga bom potipal za to žilico, potem

mi ne bo težko podvreči si ga.

Maurice Boue:

33

Skrivnost „Črne žene“

Roman.

Morlon se je baš zopet pripravil na pot, ko ga je zateklo slikarjevo pi-smo. Ljubil je neizvestnost, nevarnosti so mu bile drage in oboževal je tajin-stvenost. Zato ni niti hipce pomišljal in se je Noisyjevemu povabilu odzval z največjim veseljem in pričakovanjem. In tako ga vidimo v Morgatu. Prišel je v Bretanjo, ker ga je vlekla njena divja romantika, bogata na najprelestnejših dogodivščinah, odzval se je njenemu klicu, ker je vedel, da ga vera v njo ne bo prevarila. In ni ga prevarila! Kajti Morlon ne bi bil ostal niti dva dni v Morgatu, da ga ni priklenila nase skriv-nostna afera, ki ji je hotel za vsako ceno priti do dna.

Bil je ves srečen, saj je bil v svojem elementu. In zato se ne smemo čuditi, da se je s toliko gorečnostjo, še več, s strastjo, oprjel stvari, ki bi marsikoga drugega ostavila docela brezbržnega.

Preoblečen v ribiča je nalik detek-tivu opazoval ribiče in pomorščake. se zapletal v pogovor ter se po domače pomenkoval z njimi o navadah in običa-jih bretanjskih seljakov, mornarjev in tihotapcev. Proučeval je z vnostjo nji-hovo govorico

Nekaj o naših letoviščih

Preveč dobrodelnih prireditev. — Politični shodi ne spadajo v letovišča. — Večja skrb za udobnost gostov. — Solidna postrežba je pol uspeha.

Letošnja sezona je bila za Slovenijo v vsakem oziru zadovoljiva. Obisk je bil naravnost rekorden in tudi sicer je sezona kljub razmeroma neugodnemu vremenu dobro izpadla. In baš ta uspeh nas mora bodriti k nadaljnjemu delovanju za še večji razvoj našega tujkega prometa, ki obeta postati nov in bogat vir dohodkov širših slojev križem Slovenije. Zato je umestno, da ob koncu sezone napravimo bilanco in se pri tej priliki ozremo tudi na vse slabe strani, ki jih je pokazala sezona. Želja, da se ti nedostaki v interesu naših tujkoprometnih krogov kar najtemeljiteje odpravijo, nam narekuje, da odkrito spregovorimo, četudi se bo morda temu ali onemu zdelo za malo.

Predvsem je treba spregovoriti enkrat odkrito besedo o neštevilnih »dobrodelnih« prireditvah, ki so letos kar poplavlile vsa naša letovišča in kopališča, tako da se je ta pretirana dobrodelnost razvila v naravnost škodljivo nadlegovanje gostov. Poleg raznih domačih dobrodelnih, kulturnih in športnih društev, ki imajo končno nekako pravico do prireditev v svojem kraju, so se vrstili razni nabiralni dnevi kar drug za drugim. Vsako zakonito društvo si že domišljuje, da se mora pokazati v javnosti, predvsem pa seveda v tujko - prometnem kraju, kjer je največ tujcev, vsaj z eno prireditvijo. To pa je običajno združeno z nekako vsiljivostjo, ki tujce mnogo bolj odbija kakor pa privlači. V to poglavje spadajo tudi razne »umetniške« prireditve, ki so čisto zelo dvomljive umetniške vrednosti in naši domači, pravi umetnosti ne delajo posebne časti. In končno prihajajo gostje v kopališča in zdravilišča na oddih, ne pa, da se iz kake »narodne« in kdo ve kake druge »dolžnosti« žrtvujejo in prisostvujejo čisto prav mučnim in dolgočasnim prireditvam. V zadnjem času se je sploh razpasla pri nas nekaka pretirana dobrodelnost. Vsako društvo ima kak poseben podporni fond, v katerega se stekajo dohodki takih prireditev, tako da danes ni že nobenega društva več, ki bi po tej logiki ne bilo upravičeno apelirati na javno dobrodelnost. S temi prireditvami bo treba temeljito pomesti in napraviti tudi v tem oziru red. Tujci, ki prihajajo v naša letovišča, morajo itak plačevati razne obitne, državne in kopališke takse, ki se po večini vse stekajo v dobrodelne namene. Prav tako pa bodo morale kopališke uprave gledati na to, da bodo umetniške prireditve res na višku. Bolje nam, pa to dobro! S tem bo popularizaciji naše domače umetnosti mnogo bolj ustrezno, kakor pa s prireditvami, ki tega naziva niti ne zaslužijo.

Zelo odbijajoče vplivajo tudi politični shodi v letoviščih in kopališčih. Tako se je tekom letošnje sezone parkrat dogodilo, da so si razni politiki zbrali naša največja in najbolj udobna zdravilišča za svoje politične torišče. Fiasko teh prireditev je bil pač najbolj poučen, da politika v tej formi ne spada v take kraje. Tam se zbiralo po navadi pripadniki najrazličnejših političnih naziranj in lahko taka prireditev, pri kateri navadno sodelujejo tudi domačini, goste odbija. In kdor je enkrat obrnil kakemu kopališču ali letovišču hrbet, bo težko še kdaj prišel.

Kakor so sicer letos razni lokalni činitelji, hotelirji, gostilničarji itd. pokazali, da vedno bolj umevajo važnost tujkega prometa in so s solidnimi cenami mnogo pripomogli k lepemu uspehu, je vendar bilo opaziti še marsikak, navidezno morda malenkosten nedostatek, ki kriči po remediji. Zlasti bi treba v bodoče posvetiti večjo pozornost udobnosti in postrežbi gostov. V tem pogledu se je tudi letos še zelo grešilo, da se mora priznati, da je tudi na tem polju zaznamovali napram prejšnjim letom znaten napredek.

Gost, ki prihaja na letovišče, na odmor in okrevanje, je ne le varen, ampak tudi potreben kar največje udobnosti. Čim večja udobnost, tem boljše se počuti in tem raje se bo vsako leto vrnil in privabil tudi svoje znanke. Zadovoljni gost je najboljše reklama. Tega bi se moral zavedati vsak podjetnik in marsikaj bi bilo lahko drugače. Naj tu omenimo samo par glavnih nedostatkov. Skoraj v vseh kopališčih in letoviščih je v celjanih danes električna razsvetljava. Kljub temu pa je razsvetljava sob tako pomanjkljiva, da ne nudi niti najmanjše udobnosti. Običajno je v sobi samo ena nezasečena svetilka na stropu. Pri taki luči gost ne more niti čitati, kamli da bi opravljal kako pisarno delo. In skoraj vsak gost rad na večer v postelji čita. Zato je pač ena prvih zahtev, da poskrbi lastnik hotelov za primerno razsvetlavo. Na vsako nočno omarico spada primerna zasenčena svetiljka. Še bolj nerodno je ugašenje. Običajno je stikalo pri vratih, tako da mora gost zvečer vstati iz postelje in bos korakati do vrat, da lahko ugasne luč.

Ravnatoko so pomanjkljive običajno tudi zavese. Večina gostov hoče imeti pri spanju popolno temo. Zato spada na vsako okno primerna zavesa ali žaluzija. Prav tako je polagati največjo pažnjo na postelje, ki tvorijo glavni del opreme tujskih prenočišč. Biti mora na razpolago lahka in težja odeja, eden mehki in eden trši, z žimo napolnjeni vzglavnik itd., da si lahko gost poljubno uredi svojo posteljo.

Po nekod manjka posoda s pitno vodo. V vsaki sobi bodi vsaj steklenica s potrebnim številom kozarcev.

Samo ob sebi razumljivo je, da mora vladati v letoviščih in kopališčih kar največja čistoča. Čist kraj se vsakemu tujcu takoj priplubi. Zato morajo občine, odnosno kopališke uprave skrbeti za primerno in pogosto čiščenje in skropitvenje cest. Naj-

umestnejše je, da se ceste impregnirajo, kakor se je to letos prakticiralo na Bledu, kjer se je impregnacija zelo dobro obnesla. Četudi je še morda tu in tam pomanjkljiva. Stroški, ki so združeni s tem, se obilo poplačajo z zadovoljnostjo gostov. Ni pa zadosti, da vlada največja čistoča na javnih prostorih, tudi vsak posamezni posestnik mora skrbeti za to, da vlada tako krog njegovih poslopj, kakor v poslopih samih največji red in snaga. Prav posebno pa velja to za hotele in gostilne. Domačin, ki dan za dnem zahaja v prostore, morda niti ne zapazi, da ni vse v redu. Tujcu pa, ki je varen komforta, pade vsaka najmanjša stvar v oči. Zato mora biti sleherni prostor primeren očiščen in svažen.

In končno je treba polagati v bodoče še večjo pozornost na solidno postrežbo. V tem leži pol uspeha. Tulec, ki je našel v enem lokalu točno, hitro in solidno postrežbo, bo kmalu postal stalen gost. Zato bo treba v bodoče polagati večjo pažljivost pri izbiranju osebja. Čim bolj se razvija naš tujski promet, tem bolj bo treba gledati, da je uslužbeno strokovno naobrazeno osebje. Dosedanja praksa, da se nastavlja za natakarike neizučena kmečka dekleta, ki jim običajno manjka vsaka ročnost, bo morala polagoma izginiti. Izobražena domačega osebja nam ne manjka. Večja podjetja so to potrebo že uvidela in zaposlujejo res dobre moči, ki s svojo strokovno izobrazbo čisto vzbujajo pozornost tujcev. Stalno nadzorstvo osebja bo odpravilo še one nedostatke, ki se tu in tam dogajajo brez vednosti lastnikov. Govoriti o solidnosti v cenah se nam zdi nepotrebno. Saj to pač vsak podjetnik sam najbolje ve, da je v dobi konkurence poleg reda, snage in točne postrežbe solidnost v cenah najboljša reklama.

To so le glavni obrisi nedostatkov, ki jih je bilo opaziti v letošnji sezoni. Tako v interesu razvoja tujkega prometa kakor v procvitu posameznih letovišč in podjetij je, da se vsaka malenkost čim prej odpravi. Čim bolj bomo doma skrbeli za to, da se počutijo gostje dobro in udobno, da bodo zadovoljni odhajali od nas, tem uspešnejše bo lahko delovala reklama in propaganda v inozemstvu, o kateri bomo spregovorili prihodnjič obširneje.

Velika uganka

ugodna nakupa je rešena, ako si ogledate ravnokar doš o bogato izbiro najfinjših angleškega in češkega blaga: za moške obleke in novrtnike, raglane itd. po najnižji cenah.

Josip Ivančič, Ljubljana

M. Klotičeva cesta 4

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Sobota, 16.: »Joy«. Premijera. B. Nedelja, 17.: »Doktor Knock ali Triumf medicine«. Komedija. Izv. Ponedeljek 18.: »Skopuh«. Komedija E.

OPERA:

Sobota, 16.: »Grofica Marica«. D. Nedelja, 17.: »Tannhäuser«. Izv. Ponedeljek, 18.: Zaprt.

Macheth

Premijera v dramskem gledališču.

Snoči je vprizori naša drama eno najtežjih Shakespearejevih tragedij, ki zahteva mnogo truda, pa tudi spretnosti in sposobnosti. V Machethu je dosegel nesmrtni Anglež višek svoje peresne krvočnosti. Shakespeare v svojih delih sploh rad mori in zastruplja, a v Machethu je ta njegova značilna poteza nekaka hrbenica cele tragedije. Zato pusti Macheth mnoge gledalce povsem hladne, ker ni mogoče zahtevati, da bi se moderni človek navduševal za take krave stori. V primeru z drugimi Shakespearejevimi deli mora Macheth odložiti svoje lahorke, da si mu ni mogoče odrekat mojsrsko izklesanih figur, ki pa s svojo sadiščno krvočnostjo gledalca naše dobe odbijajo. V ospredju tragedije stoji naravno lady Machethova kot spiritus agens vseh grozodejstev in njen soprog, ki ga spremeni slavočlepje v slepo orožje še slavočlepnejše žene. In baš v tej dveh je osredotočel Shakespeare vso krvočelnost, kar jo je premogo njegovo spretno pero. Posegel je sicer tudi v duševnost glavnih junakov svoje tragedije, toda s halucinacijami in pekočo vestjo, ki je običajna pri morilcih, ni mogel povedati nič novega. Tem psihološkim pojmovi je dal samo tipično shakespeareansko obliko in globino in to je tudi vse, kar ima neko trajno vrednost. Brez tega psihološke ozadja bi bila Macheth in njegova lady dve mrtvi igrači razbrzdanih zverinskih nagonov.

Gledališka vprava se je z vprizoritvijo vsestransko potrudila. Sodelovali je mor. Malone ves dramski ansambl in zato se ne smemo čuditi, če je nastala v igri tu pa tam manjša vrzel. Glavne vloge (Macheth — Levar, lady Machethova — Marija Vera, Banquo — Rogoz, Macduff — Skrbinec, Duncan — Kralj itd.) so bile v zanesljivih rokah. Tudi Lipahov vratar je bil zelo posrečen. Prvi morilec (Danilo) bi bil pa brez škode zadnji. Izvrstno so rešile svojo nalogo gg. Medvedova, Ježkova in Rakarjeva kot večje. Tudi Šaričeva kot lady Macduffova je bila zelo ljubka. Zadnji prizor diči nekam po cirkuških atrakcijah. Morda bi se dala ta epopeja srednjeveške bojevitosti izkoristiti nekoliko omiliti in opiliti, kar bi vprizoritvijo samo koristilo. Da je Zupančičev prevod mojstrstvena, je samo ob sebi umerno. Pri-

znanje gre tudi režiserju g. Sestu ter slikarjema gg. Vavpotiču in Stružnjaju.

Klavirski koncert prof. Iv. Noča

Manistični večeri zadnja leta kažejo več ali manj padajoči interes publike. Sijajna orkestralna tehnika nove dobe je začela izpodrivati klavir kot samostojen instrument, to pa zlasti vsled tega, ker je klavirska kompozicija polpretekla doba kazala čezmerno naraščanje čiste artistike na račun muzikalnosti. Zato moramo biti zadovoljni z razmeroma lepim številom publike, ki je sinoči v Ljubljani posetila koncert profesorja Noča.

Program koncerta je obsegal vse večje avtorje od Mozarta, preko Hummela, Glucka, Brahmsa, Beethovna, Chopina, Debussyja, Ravela do Liszta, kakršna razporedba me navdaja z mislijo, da je g. Noč hotel program stopnjevati s tehnične plati. Vendar dandanes tehnika nikakor ne imponira več, ker je samoposobi razumljiv predpogoj vsakega pianista.

Zanimivejši se mi je zdel zato način interpretiranja posameznih skladb. Prijeto sem občutil v Mozartu, Hummolu in Brahmsu objektivnost, nevtralnost pianista, ki je pokazal skladbe teh avtorjev v potrebni historični distanci. Zelo interpretacijsko težak in celo nevhvalečen je Beethovnov opus 114. Beethoven, je najmanj vsbinsko dosegljiv s tehniko. Tudi blaženi Chopin je morda trpel deloma s tega vidika, vendar pa sem prav z velikim zanimanjem poslušal mazurko in valček njegov Francoza Debussyja in Ravel sta tipična zastopnika francoskega espija, nežne barvitosti in bežne lahkonosti. Slišali smo ju n. pr. izpred rok Selve ali Kortjoja, takorekoč iz prvega vira. Težkokrvna, rekli bi, nemška interpretacija teh avtorjev jim ni bila v povodju. Liszt pa je v Noči našel hvaležnega in spretnega bojevnika. G. Noč je gotovo izvrsten klavirski pedagog in njegovi učenci bodo našli v njem vzor vestnega učitelja s širokim obzorjem in veliko ljubeznijo do svojega instrumenta. Mi si želimo še nadaljnjih njegovih koncertov, kjer se nam gotovo pokaže v stopnjevanjih modernih in poglobljenih programih.

Številna publika ga je sprejela zelo simpatično in z močnimi odobravanji. — E.

Gledališki pregled

V Londonu bodo igrali v »New Scala Theatre« igr o bratov Čapkov »Iz življenja žuželk«.

V Leningradu uprizori »Konservatorjsko gledališče« opero »Stenka Razin«, ki jo je zložil S. Bersadski.

Leoš Janáček je dovršil nove skladbe »Missae solemniss« in opero po besedilu drame Čapka »Reč Makropulos«.

V Pragi gostuje z velikim uspehom japonska operna pevka Teika Kiwa in sicer v operi »M. Butterfly«. Kritike povdajajo njeno nezapadno japonsčino in občutenost njenega petja.

V milanski Scali bo prihodno sezono vprizori nova opera Umbertoja Giordana »Kralji«, za katero se vrše velike priprave.

V Berlinu bo premiera nove O. Straussove operete »Kraljica«. V glavnih vlogah nastopita znani berlinski operetni veličini Fr. Massary in M. Pallenberg.

Na Dunaju je imelo gostovanje olomuske opere prav lep uspeh. Gostje so absolvirali 14 uspešnih večerov in so se te dni poslovili od dunajske nemške in češke publike s »Prodano nevesto«.

Od dunajskih premier bi bilo omeniti v drž. gledališču indijsko igr o »Vasantasena« v prireditvi L. Feuchtwangerja; nadalje v drž. operi »Turandot«, v kateri nastopa mladi poljski tenor, član varšavske opere Jan Kiepara kot gost in med drugim v večji partiji naš rojak Nikola Zec.

Veliko zanimanja vzbujata tudi »Egmont« v »Volks-theatru«, kjer nastopi v naslovni vlogi A. Bassermann kot gost.

Dunajska koncertna sezona se je pričela. Poslavlja se češki slavni violinist Vasa Pihoda in laški pevec Umberto Urbano, ki poje iz del Donizettija, Boita, Verdija in Leoncavalla.

Zagrebska koncertna sezona je tudi zelo živa. Danes poje tam danski bariton Jörgen Beneditt 21. t. m. priredi koncert bolgarski svetovno znani violinist Saša Popov. 17. t. m. pa se vrši smagoralni koncert v proslavo »Saveza Clonista S. H. S.« Na tem koncertu bodo zastopali izmed starejših judovskih kompozitorov Sulzer, Lewandovski, Milner, od novejših pa Engel, Ahron in Goldmark. — Zlatko Baloković, ki se je vrnil pred kratkim iz Amerike, je absolviral te dni z velikim uspehom svoj drugi zagrebski koncert, na katerem je bila posebno navdušeno sprejeta Irelandova sonata. Njegov prvi koncert ni bil tako dobro obiskan, za kar dolže zagrebske prireditelje.

Te dni je prvič nastopila v Zagrebu naša operna pevka Ljubica Šiligojeva in sicer v vlogi »Ljubaše« v »Carski nevesti«. Kritika se izraža o njej pohvalno, povdajajo prvovrstnost njenega glasu in da jo je publika navdušeno sprejela. Vendar pravi, da bo gna Šiligojeva šele v drugih partijah mogla boljše pokazati vse svoje zmožnosti.

»Ruski groteskni teater«, ki gostuje v Zagrebu in ki je triumfirал po vseh večjih mestih srednje Evrope, se v nedeljo poslavlja od Zagreba.

Zariborsko gledališče vprizori 17. t. m. O. Zupančičev »Veroniko Deseniško«. Pri predstavi bo avtor navzoč.

V Celju pa otvori 19. t. m. ljubljanska drama svoje redno gostovanje z Mollierevo komedijo »Skopuh«.

Br.

Iz gledališke pisarne. Opozarjamo na premiero, ki bo v ljubljanski drami danes, v soboto. Vprizori se privikar Galsworthyjeva igr a »Joy«, kjer nam znani angleški avtor s človekoljubno ironijo slika skupino ljudi, ki jih vežejo in razdružujejo intimni rodbinski interesi. V osredju je konflikt med materjo in hčerko zaradi materinega ljubečja, ki se med obe vrine. Ljubezen pa pokaže materi in hčeri pravo, vsaki svojo pot. Naslovno vlogo igra ga. Šaričeva. V

Danes sem že v kino »Ideal« ter sem pripeljala s seboj svoje sestre princeze Hopsasa, Lilo in Lolo ter . . . Film

Princeza Trulala

bo gotovo vsem najboljše ugajal, zabavali in smejali se boste. Imamo najlepše toalete. V Münchenu smo na maskaradi kot najlepše maske itd.

Predstave ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9.

Lillian Harvey

glavnih vlogah sodelujejo gg. Marija Vera, Medvedova, Levar, Rogoz, Jan. Režira g. M. Fugelj. — Danes zvečer se poje v običajni zasedbi »Grofica Marica« za abonente re. da D. — V nedeljo dne 17. t. m. vprizori drama velezabavno satirično komedijo »Dr. Knock ali Triumf medicine« z g. Rogozom v glavni vlogi. Ta komedija je pri vseh svojih dosedanjih vprizoritvah izborna zabava la občinstvo. — V operi pa se poje zvečer ob pol 8. Wagnerjeva opera »Tannhäuser« v sledeči zasedbi: glavno naslovno vlogo poje režiser g. Zdenko Knittel, Hermana g. Betetto, njegovo nečakinjo Elizabeto gg. Zaludova. V vlogi Venera nastopi privikar na našem odru odlična pevka ga. Thierry. Kavčnikova, pastirka pa poje ga. Ribičeva. Vitezi in pevci poleg Tannhäuserja so gg. Holodkov, Kovač, Janko, Mohorič in Zupan. Obe predstavi se vršita kot izvenpredstavi. Vstopnice pri dnevnih blagajni v operi. —

Violinski virtuos Saša Popov, ki je v minuli koncertni sezoni s tolikim uspehom koncertiral v dramskem gledališču, pride zopet v Ljubljano in priredi v drami v petek dne 22. t. m. violinski koncert z izredno bogatim sporedom. Prepričani smo, da bodo tudi tokrat tako navdušili s svojo igro občinstvo, kakor ob svojem prvem koncertnem nastopu v naši sredi. — Predprodaja vstopnic od ponedeljka dalje pri dnevnih blagajni v operi. Cene navadne dramske.

Koncert »Ljubljanskega Zvona«. V ponedeljek 18. t. m. se vrši v franciskanski cerkvi cerkveni koncert pevskega zbora »Ljubljanskega Zvona« v počastitev spomina umrlega starostnega slovenskih skladateljev ter najbolj popularnega svetnega in cerkvenega komponista Antona Forsterja. Koncertni spored izvajajo ravnatelj Stanko Premrl (orgel), gg. Špela Ramšakova (soprano solo), celotni pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« in pa orkester orkestralnega društva Glasbene Matice ljubljanske. Vsi pod vodstvom delavnega zborovodje Zvonšev g. Zorko Prelovca. Spored sam obsega tri skladbe Forsterjeve in pa razne orgelske koncertne komade, ki so po večini delo znamenitega skladatelja Arigo Boito. Spored, Anton Forster in sodelujoči, predvsem pa aglini Zvonšaji zaslužijo vso našo pozornost ter obilen poset tega cerkvenega koncerta. Pripominjamo, da je vstopnic vseh vrst in cen še dovolj na razpolago v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Cene so nižje kot običajne koncertne.

Sokol

Lepa sokolska prireditev

Snoči smo imeli v Ljubljani prav lep sokolski večer. JSS je priredil ob zaključku II. saveznega prednajskega tečaja javno telovadbo v telovadnici Sokolskega društva Ljubljana v Narodnem domu, ki je uspešno zelo dobro in na kateri so pokazali bratje tečajniki s svojim strumnim, discipliniranim in izvrstnim nastopom, koliko so pridobili v telovadnem oziru v enomesečnem prednajske tečaju. Javno telovadbo, ki je bila obiskana zelo dobro, je vodil savezni načelnik br. dr. Murnik. Med gledalci je bil zastopano starešinstvo JSS po bratih, bivajočih v Ljubljani, s starostjo br. Ganglom na čelu, po članih T. O. in drugih odličnih sokolskih delavcih. Med nami je bil tudi naš starešina, vedno čil in navdušen Sokol 84letni br. Grasselli, ki je videl in sodeloval pri rojstvu prvega Sokola na slovenskem jugu.

Naši »trubači« — izboren pevski zbor Sokolov je zapel ob začetku in koncu telovadbe Bendlovo »Svoji k svojim« in Forsterjevo »Sokolsko« in je žel za brezhibno petje obilo pohvale. Ponosni smo na zbor prvovrstnih pevcev-Sokolov.

Vsa naša pozornost pa je bila koncentrirana na telovadne nastope poedinih oddelkov. Najprej je nastopilo 20 tečajnikov z Murnikovimi prostimi vajami. Nato sta nastopili 2 vrsti tečajnikov po 7 telovadcev z vajami na orodju in sicer ena vrsta na bradli, druga na drugo. Za njimi so nastopili na istem orodju izbrani telovadci ljubljanskih sokolskih društev. Sledil je telovadni ples na koračnico iz opere Carmen, ki ga je izvajalo devet tečajnikov, dalje telovadni ples na Beethovnovu turško koračnico — deveterica telovadcev ljubljanskega Sokola in končno kot dodatno točko je izvajala deveterica »U boje«.

Vse telovadne točke so izpadle jako dobro, nekatere brezhibno. Nove proste vaje, Carmen, Turška koračnica, U boj so v telovadbi nekaj prvovrstnega, so delo in sad našega mojstra brata Murnika. Navzven strokovnjaški in nestrokovnjaški svet je sprejel te telovadne točke z burnim odobravanjem, ki pa je veljal seveda tudi vsem nastopivšim bratom. Carmen in Turški ples so morali ponoviti. Bratje tečajniki, ki so iz raznih krajev naše širne domovine, so pokazali z nastopom v prostih vajah, pa tudi z vajami na orodju, da bodo mnogi izmed njih prvovrstni telovadni material in odlični delavci v svojih društvih. Na orodju so nastopili tečajniki z dokaj težkimi vajami, ki so jih večinoma dobro absolvirali. Nekaj vrhunskih stvari smo videli na orodju pri telovadcih ljubljanskih sokolskih društev. Vsi so storili v polni meri, svojo dolžnost po svojih močeh in sposobnostih, posebno pa so se odlikovali med drugimi bratje Primožič, Vrhovce, Zupan, Nijhova

lastna zavest v delu za sokolsko stvar ter burno in odkritosrčno odobravanje navzočih Sokolov in Sokolice naj bo vsem v priznanje.

Po javni telovadbi se je vršil v restavracijskih prostorih »Zvezda« poslovilni večer — prav prisrčen sokolski sestanek. Udeležili so se ga člani starešinstva JSS ter T. O., vsi bratje predavatelji na saveznem prednajske tečaju, bratje tečajniki, pevski zbor Sokolov in številno ljubljansko Sokolstvo tako, da so bili prostori nabitopolni.

Svojemu članstvu! Sklicujoč se na poziv Jug. Sok. Saveza, opozarjamo svoje članstvo na nabiralno akcijo združenega slovenskega ženstva; v korist našim nesretnim poplavljenem razpečevalo bo v soboto 16. in nedeljo 17. tm. po ljubljani požrvalno ženstvo odkupne listke. Nihče naj se ne izogiba prodajalkam, vsak posameznik naj stori svojo dolžnost in prispeva po svojih močeh! Zdravo! Odbor »Ljubljanskega Sokola«.

Bratom in sestram Sokola v Ljubljani. Sezona prosvetnega dela na Telovadni prične v soboto, dne 18. oktobra. Vabimo vse brate in sestre, da se v čim večjem številu udeležijo tega sokolskega dela, ker bo vsakomur v korist pa tudi v razvedrilu. Vse naše članstvo mora biti poučeno o sokolski ideji, ki daje podlago za društveno delovanje in javno življenje. Za telovadbe je obisk obvezen, je prosvetno delo obenem del prednajske šole, ki se istočasno prične z namenom, da se bratje in sestre seznanijo z delom v telovadnici in izven nje. V soboto predavata br. prof. Lenarčič o splošni vzgoji in o pedagoških vprašanjih ter br. dr. Košir o anatom. človeka. Predavanje prične točno ob 8. zvečer. Med obema predavanjema bo kratek odmor. Bodite točni! Vhod v predavalnico je iz letnega telovadišča. Ker so se obrnili nekateri bratje iz drugih ljubljanskih sokolskih društev na nas z vprašanjem, ali se smejo udeleževati prosvetnih predavanj, tem potom javljamo vsem, da nam je vsak poslušalec dobrodošel, ki ima resno voljo udeleževati se našega prosvetnega dela. Tehnični del prednajske šole prične v nedeljo 17. t. m. dopoldne ob 8. uri v telovadnici na II. redni gimnaziji na Poljanah in bo trajal tri zaporedne redelje dopoldne in popoldne.

Prezident Masaryk o Sokolstvu. Ob priliki nastopa srednješolskega dijaštva v predzletnih dneh v Pragi je sprejel prezident Masaryk deputacijo profesorjev in dijakov in je v svojem odgovoru na pozdrav deputacije naglasil, da naj češkoslovaške šole uče mladino — resnico. Laži od državi in družbi, kot je to zahteval avstrijski sistem, morajo biti izključene. Važno je za mladino Sokolstvo. Človek mora biti organiziran, on mora biti član kakega velikega društva. In to je prvo Sokolstvo. Potem je nadaljeval: »Jaz sam sokolujem. Začel sem, ko sem bil star 13 let in sokolske vaje vežbam še danes.«

Kaj pomeni Sokolstvo pri Čehih? Zanimiva je anekdota, ki je krožila v času vsesokolskega zleta. Starosta ČOS brat dr. Scheiner je prišel z deputacijo k prezidentu republike in ga je obvestil o pripravah za vsesokolski zlet. — Veš kaj, starosta, mu je odgovoril Masaryk, zdaj se začne tvoja vladavina v češkoslovaški zemlji. Zapoveduj, a mi hočemo vsi ubogati. Če tako zapoveš, hajal bom v povorki na čelu sokolske kolonije. — Hvala, brat prezident, se mu je zahvalil br. Scheiner. Ko pride dan zleta, morajo prišli vsi Sokoli k tebi, da pozdravimo svojega največjega in najbolj zaslužnega brata. Ta anekdota prav lepo priča o polmnojavni pomena Sokolstva v češkoslovaški.

Sokolsko društvo Ljubljana II. naznanja svojem članstvu in naraščaju, da se vrši redna telovadba zopet ob običajnih urah v telovadnici na realki. Moški in ženski deci vstop v telovadnico za enkrat še ni dovoljen. Vse tozadevne izpremembe bomo pravočasno objavili. Društveni pevski odsek ima svoje redne vaje ob sobotah ob 20. uri v garderobi telovadnice na realki. 950-n

Sokol na Vrhniki ima v nedeljo dne 17. t. m. ob pol 3. izreden občni zbor v Jantarju. Udeležba članov obvezna. — Odbor.

Nove knjige

Nova knjiga pesmi Alojzija Gradnika. Izšla je najnovejša zbirka pesmi Alojzija Gradnika v založbi »Jug« v Ljubljani. Knjiga nosi naslov »De Profundis«. Napredaj je v vseh knjigarnah. Cena broširanemu izvedu Din 30.—

Tavčarjevih zbranih spisov IV. zvezek je ravnokar izšel in ima naslednjo vsebino: Grajski pisar. 4000. V Zali. Izgubljeni Bog. Pomlad. Uredil je tudi ta zvezek dr. Ivan Prijatelj, izdala in založila Tiskovna družba. XII. in 513 strani. Broširana knjiga velja 84 Din, vezana v celo platno 100 Din, v pol francoski vezavi pa 106 Din.

Nov Shakespeare. V založbi Tiskovne družbe je ravnokar izšla knjiga Shakespeare, »Kar hočete«. Prevedel Oton Zupančič. Cena broš. knjigi Din 24.—, vezani di. narjev 32, poštnina Din 2 več.

Darujte za dijaške kuhinje

POLNOČNO SOLNCE???

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 16. oktobra 1926

— Novi jugoslovenski poslanik v Pragi. V četrtek je prišel v Prago novi jugoslovenski poslanik g. Branko Lazarevič. Na kolodvoru ga je sprejel začasni odpravnik poslov dr. Džorič z osobejem našega poslanstva in konzulata. V imenu čl. zunanjega ministrstva sta pozdravila novega poslanika leg. tajnika dr. Cerny in Sejnova.

— Prihod francoskega učenjaka v Beograd. Prihodnje dni prispe v prestolno slovit francoski profesor na pariški Sorboni George Bontel. Pri tej priliki bo predaval o gospodarsko-političnih vprašanjih.

— Zaslužni šolnik. Z Gomilkega v Savinjski dolini nam poročajo: Letos je odšel v pokoj po dopolnjeni službi dobi tukajšnji šolski upravitelj g. Ivan Zotter. Celih 23 let je učil na naši šoli in jo ves čas menda tudi vodil. Vzgojil je več generacij tako, da lahko s ponosom gleda nanje, a tudi tako, da se ga vsi številni njegovi nekdanji učenci spominjajo s hvaležnostjo in veseljem. Pri svojem blagem in skromnem značaju ni iskal nikdar zunanjih priznanj, tem bolj pa je treba ceniti, da sta ga obe občini njegovega šolskega okoliša, Gomilsko in Grajska vas, že pred leti imenovali za častnega občana, Bralno in Gasilno društvo pa izvolili za častnega člana. Še bolj je pokazal veliko priljubljenost g. Zotterja poslovniki večer, ki mu ga je predzadnji nedeljo priredil kraji šolski svet in ki je v lepem soglasju zbral toliko domačinov, zlasti slavljencev učencev, da je bil obširni Gasilni dom skoro pretesen. Govor je sledil govoru in iz vseh sta odmevali hvaležnost in zahvala za poštovno tridesetletno delovanje med nami v šoli in izven nje. Vsi želimo g. upravitelju, da bi mu dal Bog še mnogo, mnogo let uživanja res zasluženi počitke.

— Odpust železničarjev preklican. Kakor smo že poročali, je nameravala železniška direkcija v Ljubljani in ona v Zagrebu radi pomankanja kreditov odpustiti krog 2000 delavcev. Kot se zdaj poroča iz Beograda, da je nameravani odpust preklican, ker je prometno ministrstvo preskrbe potrebne kredite do konca proračunskega leta, to je do 31. marca. S sprejetjem novega proračuna pa bo ministrstvo imelo na razpolago nove kredite, tako da je za enkrat ta zadeva stavljena z dnevnega reda.

— Vpokojitve v železniški službi. V prometnem ministrstvu je bil podpisan ukaz, s katerim je v pokojeno večje število železniških uradnikov in namestencev. Vpokojeni so med drugimi: višji revident Ivan Radanovič, glavni kolodvor v Ljubljani, Srečko Rajner, postajenačelnik v Savskem Brestovcu (Rajhenburg), Fran Leskovač, uradnik III. kategorije v kurilnici v Mariboru, Kajetan Kobale, uradnik III. kategorije v ekonomskem oddelku direkcije drž. železnice v Ljubljani, Anton Bregr, višji revident računskega oddelka pri gradbenem oddelku direkcije v Ljubljani, Josip Vindiš, uradnik III. kategorije v Pragerskem, Fran Markuš, uradnik III. kategorije v Zidanem mostu, Ivan Kolar, progovni mojster na Rakeku. Vsi so dosegli predpisano število službenih let in so bili nekateri v pokojeni na lastno prošnjo.

— Svečana proslava čehoslovaškega narodnega praznika. Čehoslovaški narodni praznik, 28. oktober, se bo letos v naši državi praznoval na svečan način.

— Hudo smo se pregrešili, ker smo včeraj poročali o škofjski konferenci, ne da bi prosili za dovoljenje častitega »Slovenca«. Največji greh je pa ta, ker smo zapisali, da se škofje protivijo uvedbi krematorijev. Pravijo sicer, da je to poganska razvada, ki jo katoliški cerkev strogo obsoja. Toda če je ista cerkev v prejšnjih stoletjih, zlasti za časa svete inkvizicije, zažigala žive ljudi, ne more biti tako huda greh, če se mrtveca mesto črvm izročijo plamenu. Drugi kaj takega gotovo ne bomo več zapisali, ako ne bomo dobili dovoljenja iz škofjske tiskarne, ki že ve, kaj je za verne ovčice in kaj ne.

— Električarka Osljeka. V Osljeku je bila nedavno dovršena nova električna centrala, ki bo oddajala sedaj tok za električni razsvetljavo mesta in za pogon cestne železnice, ki so jo doslej vozili s konji. Slovensna otvoritev električne se bo vršila dne 20. t. m. in bo istega dne mesto prvič zažarelo v električni razsvetljavi.

— Vojni razpored se bo priobčil ljubljanskim vojn. obveznikom-zamudnikom rojstnih letnikov 1876 do 1904 in daljele konj v nedeljo, dne 24. oktobra 1926 popoldne. Vse podrobnosti so razvidne iz razglaš, ki je nabit po mestu. Kdor bo izostal od priobčitve vojnega razporeda, bo pozvan h komandi vojnega okroga.

— Kdo največ govori na sejah ministrskega sveta. O tem je izjavil novinarjem nek radičevski minister sledeče: Minister notranjih zadev Boža Maksimovič in minister financ dr. Niko Perič običajno molčita grob. Največ govori minister prosvete Miša Trifunovič. Debat se po največ udeležujejo še dr. S. Miletič, Milan Simonovič in minister zunanjih zadev dr. Ninčič. Precej molčeč je tudi minister za izenačenje zakonov dr. M. Sršič. V to kategorijo spadajo menda tudi radičevski ministri, o katerih informator ničesar ne omenja.

— Poroka. Jutri se poroči v Lukovici pri Domžalah gospod Josip Kurent, skontist Kranjske hranilnice, z gđ. Faniko Kotluško. Obilo sreče!

— Krojaška stavka v Beogradu kontana. Včeraj smo poročali, da je izbruhnila v Beogradu nenadna stavka krojaških pomočnikov, ker so delodajalci zahtevali 90% znižanje mezd. Tekom včerajšnjega dne so se

ponovno vršila pogaenja. Prišlo je do popolnega sporazuma, ker so delodajalci opustili vse zahteve po znižanju plač in ostane status quo. Danes so se vsi stavkajoči vrnili na delo.

— Jugoslovenska delegacija za jesensko konferenco mednarodnega delovnega urada v Ženevi. Jesenske konference mednarodnega delovnega urada v Ženevi se bo udeležila nastopna jugoslovenska delegacija: za delodajalce Čurčin, za delavce Topalović, za državne urade pa Jeremić in ing. Martičanin, ki bo predaval o jugoslovenski industrijski statistiki.

— Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani je izročila gosp. velikemu županu znesek 20.000 Din v korist poplavljenecem. Zavod zasluži za ta čin vse priznanje in želimo, da bi ga posnemali tudi vsi drugi domači zavodi, ki doslej še niso storili svoje dolžnosti. Ob enem pa bodi to najboljša priporočilo za vlagatelje, kajti zavod, ki kaže razumevanje za nesreče širokih slojev, pač zasluži, da ga vsa javnost podpira.

— Dvig potopljene ladje. Pred več meseci je hud vihar zajel v bližini Splita luksuzni parik »Tigania«, ki se je kmalu nato potopil. Lastništvo parnika je takoj podvzelo potrebne korake, da se ladja dvigne. Po večmesečnem naporu delu se je namera popolnoma posrečila in pred par dnevi je bila ladja, ki je le malo poškodovana, dvignjena z morskoga dna in prepeljana v splitsko luko, kjer jo bodo popravili.

— Lov krajevne občine Cerklje se odda v zakup potom javne dražbe v ponedeljek, 6. decembra ob 10. dop. v uradu sreskega poglavarstva v Kranju (soba št. 4) za dobo od 1. januarja 1927 do 31. marca 1928 leta. Zakupni in dražbeni pogoji so istotam na vpogled med navadnimi uradnimi urami.

— Železniška nesreča na progi Zagreb — Split. Na progi Zagreb — Split se je pripetila v petek dopoldne težka železniška nesreča. Med postajama Dubrava — Ogulin je trčil zagrebški brzovlak na tovorni vlak, ki je vozil v isti smeri. Dva vagona tovornega vlaka sta popolnoma razbita, pri brzovlaku pa je močno poškodovana lokomotiva, poštni in jedilni voz. Od potnikov ni bil nihče poškodovan, pač pa je strojevodja brzovlaka Preložnik težko ranjen in je bil prepeljan v bolnico. Brzovlak je imel radi te nesreče burno zamudo. Kdo je nesrečo povzročil, bo dognala uradna preiskava.

— Darovi za poplavlence. Doslej so dosli g. velikemu županu v Ljubljani ti-le zneski: Udruženje rezervnih oficirjev, pododbor Ljubljana, 1000 Din; g. J. Vizović, Zalec, 300 Din, Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 20.000 Din, Ljubljanska kreditna banka 10.000 Din, Hipotekarna banka jugoslov. hranilnic v Ljubljani 5000 Din, upravnisti »Narodnega Dnevnika« v Ljubljani 200 Din, tovarna tkanin in pletenin Josip Krnc & Komp v Ljubljani 5000 D; g. Fr. Krapež, restavrativ v Ljubljani, 300 Din; g. Berta Trillerjeva, vdova odvetnika v Ljubljani, je darovala za poplavlence v Škofji Loki in Zireh znesek 500 Din. — Vsem plemenitim darovalcem bodi izrečena v imenu prebivalstva najopolejša zahvala. Darovi bodo uporabljeni za omiljenje bede v poplavljenih krajih, ki čakajo in upajo, da bo sledilo tem velikodušnim darovalcem še mnogo, mnogo drugih.

— Zrebanje loterije »Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški« je pred durni in se vrši neprekinjeno dne 1. novembra leta 1926. Dolžnost vsakega narodnega človeka je, da pomaga uresničiti kulturno delo našega Sokola. Stojimo pred alternativo: ali si ustvarimo v bodočem letu skromno lastno streho ali pa polagoma končamo s tolikim trudom in žrtvami vezano Sokolsko delo; društvo. Lokali so nam prihodnje leto odpovedani. Prepričani smo, da do tega ne sme priti ter pričakujemo od p. n. javnosti, da se bo odzvala našemu pozivu: Kupite srečke (po 10 Din komad) v prid zgradbi našega doma in ne pozabite pri tem, da ob enem, ko pomagate graditi našo trdnjavo, lahko najdete sami srečo pri bogatih dobitkih, ki jih ni nič manj od 3140 v skupni vrednosti 200.000 Din. Srečke se dobe po vseh trafikah v Ljubljani, Mariboru in Celju ali pa se naročajo direktno pri zgoraj imenovanem društvu. Zdravo!

— Iz Višnje gore nam poročajo: Jutri v nedeljo 17. t. m. se otvori v Višnji gori na Klančku pri cerkvi gostilna Nadrah. Sodeluje priznani šramel. Saljiva pošta, ples in druge dobrote.

— Pri bolevanju na žolcu in jetrih, žolčnih kamnih, zlatoci urejuje naravna »Franz Josefa« gorenčica prebivalstva na najbolj popoln način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da je domače zdravljenje s »Franz Josefa« vodo posebno učinkujoče, ako se jo jemlje, mečano z vročo vodo, jutraj na tešče želoce.

— Zlatnike so našli v Zlatorog — terpentinovem milu: Anica Sterger, Ljubljana, Kolodvorska ulica; Jožeta Fischer, Račje; Marija Drnovšek, Stolevnik pri Rajhenburgu; Mici Bajželi, Klanec pri Kranju; Jožeta Terman, Loke, Zagorje ob Savi; Cilka Golmayer, Brezje pri Radovljici; Marija Kalzer, Suta 39, Zabnica pri Škofji Loki; Anica Novak, Zverjaki pri Brezicah; Ivan Welzer, Maribor, Koroska 18; Marija Paleškin, Dolna Straža, Frančiška Perko, Križe na Gorenjskem; Francka Stergaršek, Savnapeč, Hranistik; gđna. Kamenšek, Toplice na Dolenjskem; Milka Jakl, Zagreb, Prilaz 70; Lavoslav Herman, Zagreb, Illica

136; Sava Cvetnić, Mraklin kod Velike Gorice; Karolina Krapinec, Bregi; Pavla Aladrovic, Tuzla; Dragica Vukanović, Sarajevo; Kralja Petra ulica; Magda Vidošek, Zlatar. K poročilu o samomeru Ivo Lindla v Zagrebu nam poročajo znanci, da je pokojni Lindl, opetovano brez vednosti staršev odšel z doma ter je bil vselej z ljubeznijo sprejet, tako od svoje matere kakor tudi od oči, ki ga je ljubila kot svojega lastnega otroka. Nikdar ni bil kaznovan, marveč so ga vedno z lepo besedo skušali spraviti na pravo pot. Ni dvoma, da je izvršil dejanje v hipni živčni razdraženosti.

Iz Ljubljane

—lj Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse svoje člane, da v letošnjem šolskem letu vsled prenapolnenja razredov ne sprejema več vajencev in vajenk za v I. letnik Gremijske šole. Obenem opozarja p. n. članstvo, da se nadalje pri sprejemanju vajencev drži strogo predpisov glede šolske predizobrazbe. Načelstvo.

—lj Zdravstveno stanje v Ljubljani. V času od 17. do 24. oktobra je bilo v Ljubljani rojenih 24 otrok 13 moških in 11 ženskega spola; od tega 1 mrtvorojen. Umrlo je 20 oseb in sicer 9 moških in 11 žensk. Na naslednjih boleznih je bil prijavljen 1 slučaj čuškratitve, 2 slučaja davice, 5 slučajev čušljivega kašlja in 1 slučaj vranicega prisa.

—lj Ljubljanska organizacija SDS na višjo opozarja na svoj zabavni večer, ki ga priredi jutri v nedeljo ob 8. zvečer v Sokolskem domu na Viču v korist viških poplavljenec. Spored večera je vreden, da se udeležijo vsi Višani te humane prireditve in s tem olajšajo bedo svojih revnih soobčanov.

—lj Vreme. Včeraj 15. t. m. je ob 21. kazal barometer 764,5, termometer 14,6° C, vlažnost 82%. Danes 7. jutraj barometer 765, termometer 9° C, vlažnost 98%. Jutraj jasno. Opoldne barometer 768, termometer 22° C, vlažnost 89%. Jasno in solčno. Dujesko vremensko poročilo pravi, da se danes vreme kmalu ne bo spremenilo. Iz Trsta javljajo, da je nebo večinoma oblačno, vlada megla, morje je mirno.

—lj Vidovičev klub v Ljubljani sporoča članstvu in javnosti, da pr-dava veliki ljudski vzgojitelj in vodja etično-prosvetne šole g. Sarajevu, g. Milenko Vidovič, v nedeljo 24. oktobra t. l. v dvorani mestnega doma o temi: »K človeku«. Na to vevlačno predavanje vabimo vse, ki hrepenijo po boljšem človeku. — Da sprejmemo tega velikega ljudskega vzgojitelja kar najlepše in najodstojneje, se vrši danes ob pol 8. zvečer v Narodni kavarni razgovor. Pridite vsi in točno.

—lj Višji tečaj Vidovičeve dopisne šole je že pričel. Vpisi se vršijo do konca t. m. Vse informacije o tem tečaju daje klubov tajnik g. Vladimir Kravos, Ljubljana, Narodni dom. Informacije se dajejo samo pisмено in je priložiti znanako za odgovor.

—lj Fizikalno zdravilišče je s 1. oktobrom t. l. otvoril Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svoji novi stavbi na Miklošičevi cesti 20. Opozorjamo na današnji tozadevni iniserat.

—lj Plesne vaje železničarjev. Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev, oblastni odbor Ljubljana, priredijo v salonu restavracije g. Tomca na glavnem kolodvoru v Ljubljani plesne vaje pod vodstvom strokovnega plesnega učitelja. Dostop imajo člani UJNZB, njih družinski člani in od njih vpeljeni gostje. — Plesne vaje se bodo vršile enkrat tedensko. Podobnejši podatki se dobe v društveni pisarni UJNZB, Kolodvorska ulica št. 26, dvorišče, desno, vsak dan (izvzemši nedelje) od 9. do 12 in od 14. do 18. Začetek plesnih vaj je v soboto 23. t. m. ob 19.30. — Oblastni odbor UJNZB.

—lj Merkurjev plesni tečaj je vsako soboto od 8 do 12. zvečer v veliki dvorani Kazine.

—lj Simon Gregorčičeva knjižnica priredi tudi letos srbohrvatski tečaj. Priglas sprejema, in daje vsa pojasnila knjižnica v svojih poslovnih urah vsak torek, sredo, četrtek in petek od 17. do 19. ure, Vidovdanska cesta, št. 2, dvorišče. Odbor.

Za, Vse svete

in druge žalne prilike, nudi kras e damske žalne plašče in crne suknje za gospode po kulantnih cenah

tvrdka Fran Lu tč, Pred škofijo 19

—lj Aretacija divjega lovca? Na ljubljanskem trgu zelo primanjkuje divjačine. Danes dopoldne pa je prinesel neki Plevel iz ljubljanske okolice na trg dva zajca in enega divjega petelina. Tržni nadzornik je sumil, da ta divjačina ni poštenega izvora ter ga je izročil policijskemu stražniku, ki je moža odvedel na policijo. Mož je dokazal, da sta bila zajca poštenim potom pridobljena, pokazal je celo potrdilo dotičnega lovca, ki je oba zajca ustrelil, toda glede petelina je zatrjeval, da ga je naprosil neki mladenci, naj mu ga proda na trgu. Na policiji so Plevelja po ugotovitvi dejanskega stanja izpustili, zadevo petelina pa bodo še preiskali.

—lj Drobšč policijske kronike. Od včeraj do danes jutraj je bila izvršena samo ena aretacija v zapore so pripeljali nekega Maučka radi pijanosti. V zaporih se je jutraj streznil in odšel s policije z velikim mačkom. — Prijavljena je bila večja tatvina, krog 27.000 Din gotovine, ki pa je najbrže fignirana. — Več ponočnjakov je bilo ovadenih radi kaljenja nočnega mira. — Včeraj je bilo zopet več nezdod kolezarjev in voznikov. — Neki France, ki ljubi glasbo, je igral v neki gostilni na glasovir brez policijskega dovoljenja. — Na uradni način so pokončali kužka neznanega lastnika, ker ni imel znamke in je bil popadljiv. — Prijavljenih je 10 prestopkov cestnopolicijskega reda.

—lj Darila. Uprava našega lista je prejela za Društvo slepih v Ljubljani 50 Din, katere je daroval g. Rudolf Tenente mesto venca na krsto blagopok. prijatelju gosp. Fr. Staretu ter 100 Din za poplavlence ljubljanske okolice, katere je daroval g. Srečko Vršič mesto cvetja na grob svoji mami. Srčna hvala.

Narodna knjigarna

te sedi v Stritarjevi ulici št. 2 (pred magistratom)

Iz Celja

—c Smrtina kosa. Umrla je v Celju g. Antonija Lóske, soproga vodje zemlj. knjige, v starosti 56 let. Pogreb se je vršil večeraj na okoliškem pokopališču. N. v m. p.

—c Električarka celjske okolice. Te dni se je na mestnem magistratu vršilo posvetovanje delegatov mestne in okoliške občine radi odobritve pogodbe med obema občinama za dobavo električnega toka. Dosegel se je sporazum in je treba, da pogodbo še odobri obo občinska zastopa. Okoliška občina bo dobivala električni tok od mestne občine.

—c Uršulin sejem. V četrtek, dne 21. t. m. se vrši v Celju takozvani Uršulin sejem, ki je kramarski in živinski.

—c Protestni shod stanovanjskih najemnikov. Društvo stanovanjskih najemnikov, Združena delavska strokovna zveza in Socialistična stranka priredijo v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri dopoldne pred Narodnim domom v Celju protestni shod proti spremembi stanovanjskega zakona.

—c Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

—c Ogenj je 13. t. m. zvečer proti pol 6. uri izbruhnil v delavnici čevljarne »Adria« ob novi cesti. Mestna požarna bramba je prihitela z novo avtobrizgalno takoj na kraj požara. Na podstrešju je bilo že v plamenu nakopičeno usnje in tudi streha je že gorela na treh mestih. Po enournem naporu nam gašenju se je posrečilo udušiti ogenj in preprečiti večjo nevarnost. Tudi v tem slučaju se je nova avtobrizgalna dobro obnesla. Kako je požar nastal, ni znano.

Iz Maribora

—m Odmevi Zlahtičeve justifikacije. Justifikacija trikratnega morilca Zlahtiča, ki je na zavraten način umoril čevljarja Mikla, njegovo ženo in hčerko, bo Mariborčanom še v živem spominu. Te dni pa se je morala zagovarjati pred sodniki njegova mati. Obtožena je bila, da se je na dan justifikacije zelo zaničljivo in žaljivo izražala o kralju. Proti njej je pričal neki zakonski par, ki je svojčas stanoval pri Zlahtiču. Ker so vse druge priče izpovedale v prilog obtoženci ter jo slikale kot pridno, mirno in delavno ženo, ki je na dan justifikacije ves dan molila pred prižganimi svečami, jo je sodišče oprostilo.

—m Pregled jaje na trgu. V zadnjem času se vedno bolj množe pribože, da prodajajo kmetice na trgu stara, pokvarjena jajca. V polnem času jajca shranjujejo in jih prinesejo na trg, ko so cene najvišje. Zato bi bilo potrebno, da bi tržno nadzorstvo poskrbelo, da bi se jajca strokovnjaka pregledala, kakor je to vpeljano v drugih mestih v Ljubljani je tržno nadzorstvo nastavilo posebne organe, ki pazijo na to, da se prodaja res le zdravo in užito blago. Seveda je pregled jajc brezplačen. Končno bo treba tudi v Mariboru tržno nadzorstvo temeljito preurediti, da bo odgovarjalo potrebam in zadostovalo stavljenim nalogom.

—m Otvoritev gledališke sezone v Mariboru. Radi odsotnosti vojaške godbe se je otvoritev sezone v Narodnem gledališču zavlekla. Ker se je godba te dni vrnila z vojaških manevrov, se vrši otvoritvena predstava v soboto, dne 16. oktobra. Uporizi se Zupančičeva »Veronika Deseniška« v režiji g. O. Šesta. Otvoritveni predstavi bo prisostvoval tudi avtor g. O. Zupančič. Kot druga predstava bo v nedeljo duhovita satirična veseljozra od Fhome: »Morata«.

—m Začetek trgatve. V mariborski okolici je te dni pričela trgatve. Strokovnjaki svare pred prezgodnjo trgatvijo, ker je upati, da bodo topli jesenski dnevi še znatno izboljšali kvaliteto letošnjega pridelka. Večina vinogradnikov pa se ne ozira na to, ker ponekod grozdje zelo gnije. Na trgu se prodaja grozdje po 8 do 12 Din kg.

Popolnoma novo! Prvi krat v Ljubljani!

Dante:

DIVINA COMEDIA

Mo um miano Napeto! Veleznim vol! Veleznim Tisoče sodelujočih. Življenje po smrti. Grehi svet in kazni v peklu. Prekras scene. — Razkošna režija. Fina gra — Ne zamejnajte z že predvajanimi manjvrednimi filmi slični lep doneceta naslova!

Danes točno ob 4., 6., 8. in 9.

Elitni Kino Matic

naudobnejši kino v sred. mesta Ljubljane. Tel. 1

—m Medicinsko predavanje v Ljudski univerzi. V petek, dne 15. t. m. predava v Ljudski univerzi g. dr. F. Marinič o inter-santni temi. »Praznoverje in medicina«.

Film

Pri nas in drugod

V Ljubljani je ta teden prevladoval nemški repertoar. Vsak kino nam je serviral po en komad, ki ga je označeval kot posebno senzacionalno, vendar pa se noben izmed njih ni povzpel kdove koliko nad povprečnega Razmeroma najboljši je bil še »Götz von Berlichingen« v Maticu, a je tako zelo nemški in nam danes že tako tui, da ni mogel vžgati. Isto velja za »Brata Schellenburg« v Dvoru, ki je zaseden po prvovrstnih nemških igralcih, a naše publike vse eno ni mogel ogreti. Budhin film »Luč iz orijenta« je zelo zanimiv, ker so igralci Indijci, domačini, ki pa žal v igri zaostajajo za poklicnimi filmskimi igralci v Evropi in Ameriki. Tudi režijski film ni bil na višku.

Omenimo naj naposled še filmske posnetke sprejema čehoslovaških parlamentarcev v Ljubljani. Večina slik je presenetljivo dobrih, priporočamo pa g. Badiuri, da posveča v bodoče še večjo pozornost posnetkom množice. Filmi bodo s tem mnogo pridobili.

V Mariboru so igrali: »Maciste v levjem zverinjaku«, »Salon gospe Kempe«, »Pariški fakin«, »Pat in Patachou«, veseloigro »Kiki« in grandiozen film »Propali sveti«, ki so ga vrteli že v Ljubljani.

V Zagrebu so igrali: »Orel« (Wilma Banky), »Kohn in drug«, »Moja pariška ljubica« (Ronald Colman), »Čajanka in svilen negavice«, burki »Charlesova tetka« in »Hura Valencija« (Ossey Oswald), »Danse Macabre«, »Idealni ljubimec«, »Florentinski goslač«, »Manever ljubavi« itd.

V Beogradu so igrali: Ufilijski Jules Vernejev roman »Carjev glasnik«, »Dirka v smrt«, Rudolf Valentinov film »Cobra«, ki smo ga videli že v Ljubljani, »Pariška igračka«, »Miami«, »Zigano«, »Skrivnostna hiša« (Pat in Patachou). »Ali je treba resnično zatajiti?«, »Prihod Amorja«, »Zloglasna Parižanka« itd.

Na Dunaju so igrali: »Ljubav v karanteni«, »Na lepi modri Dunavi«, »Crni Pietrot«, »Bustie in ona«, »Brata Schellenberg«, »Požigalci Evrope« (polkovnik Redl), »Nedolžna Suzana«, »Bogovi, ljudje in živali«, »Hitrejši kot veter«, »Ljubljanka Maharadž«, »Tretji eskadron« itd. Kakor je videti, je imel Dunaj skoro isti filmski repertoar kakor Ljubljana, ali pa še starejšega.

Ben hur

Največji film vseh časov.

Moderna filmska tehnika je ustvarila že nebroj klasičnih del, ki se po pravici štejejo med remekdela filmske umetnosti. Na čelo teh filmov spada gotovo svetovnoznani ufilmski Levis Wallacejev roman »Ben Hur«. Ta film, ki je zahteval ogromno delo ter izredna tehnična sredstva, je veljal okoli 4 milijone dolarjev. Za vsak meter izgotovljenega filma se je potrošilo okoli 160 metrov filmskega traku.

Iz kopice slik se posebno odražata dva prizora, podana v kolosalnem stilu: pomorska bitka rimskega brodarja s pirati in dirkanje voz v Cirkusu maksimu v Antiohiji. Za brodoge se je v Livorni zgradila posebna ladjedelnica. Zgradba obeh brodovlj, čijih ladje so dosegle tudi velikost oceanskega parnika, je trajala poldrugo leto. Borba je bilo posneta s približno 20 metrov visokega lesenega stolpa, ki je plul semtertja po morju.

Krasen je tudi posnetek dirke voz. Startalo je 12 voz. V vsak voz so bili vpreženi štirje zrebci. Cirkus v Antiohiji je bil popolnoma restavriran in pri posnetju prizorov je sodelovalo okoli 12.000 stativov. Operaterji so se v avtomobilih vozili za dirkajočimi vozovi. Sodelovali so pri filmu predstavniki raznih narodov. Historične kostume je dobavil Berlin, Pariz plesalke, Dunaj pa krasne zrebce. Zastopani so bili igralci vseh narodov, Rusi, Angleži, sinovi puščave, Grki, Orientalci itd.

V soboto in nedeljo odkupite se vsi pri našem ženstvu v korist nesrečnim gorenjskim poplavlencem!

--- Moda ---

Volnene obleke za jesen in zimo

Volnena obleka se bori že par let za polno priznanje. Vedno so jo doslej poskušali potisniti v ozadje in modna dama jo je trdovratno odklanjala. V zadnjem času je opažati v tem pogledu temeljit preobrat, ki gre pred vsem na rovaš razvoja pletilne industrije. Način strojnega pletenja se je zelo spremenil in izpopolnil, v kvaliteti dosegel neverjetno visoko stopnjo. Danes imamo pletene plašče in kostume, ki si jih treba prav dobro ogledati, da jih ločijo od takozvanega angleškega blaga in vplivajo skozinsko kakor da so suknjeni. Prednost pletene obleke pred tkano je zlasti v večji trpežnosti in nižji ceni, torej dve lastnosti, ki igrata ravno v današnjih razmerah največjo vlogo in ki povzročata, da se je volnena moda splošno priljubila med ženskim sveto.

Upoštevač najnovejšo parolo: krzno, krzno, krzno — se je pletilna industrija za to sezono vrгла na poskus, da imitira za volno tudi krzno. Poskus se je, kakor kažejo najnovejši modeli, v polni meri posrečil. Dobili smo pletene plašče in kostume, na katerih šele pri razornem ogledovanju opaziš, da nimajo ovratnika, manšet in robov iz krzna, ampak da so tudi ti deli pleteni. Pri tem pa so ti okusni modeli mnogo cenejši, kakor še tako slab krznen nadomestek. Da so mogoče najrazličnejše in najoriginalnejše barvne kombinacije, je samoumevno.

Danes nudimo čitateljicam par elegantnih, dasi preprostih volnenih modelov. Prva in tretja slika predstavljata komplet, druga spominja na smokingov kostum, oziroma na moški suknjič, zadnja eleganten plašč.

Tesni filcasti klobuk

je najnovejša moda in se tesno oklepa glave. Namenjen je pred vsem za sport in potovanje, ne kvari pa tudi ne dopoldanske promenadne obleke. Izdelan je često iz dveh barv, kar da prav lep efekt.

Novomodna bluza.

V soboto in v nedeljo darujte vsi za nesrečne poplavlence

Za jesenske deževne dni

K dežni obleki danes pravzaprav dežnik ne spada več. Obleka sama je že taka, da nudi dovoljno varstvo pred mokroto tudi brez dežnika, ki je zato samo še nekaj njen zaveznik. Da dežnik ni več samo črn, ampak v najrazličnejših barvah, in da je postal zelo, zelo majhen, je tudi že znano.

Klobuk dežnega kostuma je iz čvrste, gladke filca, ki ne vsesava vode, ampak jo drži na površini, dokler ne odpade ali se ne posuši. Za kostume, plašče in kepe se porablja impregnirano blago raznih nijans. Stil vseh teh oblek je sportni in zato čim bolj priroben in enostaven, najčesče raven, brez gube in volanov. Dežni plašč ima kroj raglana (2. slika), ki bo jeseni in pozimi sploh zelo priljubljena. Poleg njega se uveljavlja ravni palet (3. slika) z visokim ovrtnikom in širokim pasom. Malo bolj ekstravaganten, ali zelo efektne je smoking komplet (zadnja slika), dočim je kostum (1. slika) manj praktičen kakor mladosten.

nirano blago raznih nijans. Stil vseh teh oblek je sportni in zato čim bolj priroben in enostaven, najčesče raven, brez gube in volanov. Dežni plašč ima kroj raglana (2. slika), ki bo jeseni in pozimi sploh zelo priljubljena. Poleg njega se uveljavlja ravni palet (3. slika) z visokim ovrtnikom in širokim pasom. Malo bolj ekstravaganten, ali zelo efektne je smoking komplet (zadnja slika), dočim je kostum (1. slika) manj praktičen kakor mladosten.

Razkošna poroka maroškega princa

Dne 25. oktobra t. l. se vrši v Maroku poroka sina tamošnjega sultana. Poroka bo ena najbolj razkošnih, naravnost pravljinskih prireditev, ki se je do sedaj kdaj vršila v maroškem carstvu. Kakor javljajo pariški listi, so predvideni samo za razsvetljavo ogromni izdatki, in sicer okoli 3 milijone frankov. Nadalje predvideva proračun za slavnostni sprejem 300.000 frankov, za pecivo nad en milijon frankov, za čaj 300.000, za sadje in led 100 tisoč frankov. Nadaljni izdatki znašajo 100.000 frankov za razsvetljavo vodometov, 200.000 frankov za baklje in sveče, 600.000 frankov pa za berače. Darila, ki jih mlademu paru poklonijo plemena in paše, so prekrasna in prekašajo vrednost 10 milijonov frankov. Po orientalskem običaju se zaročena do sedaj še nista videla in tudi ne bo sta prisostvovala slavnostim. Šele ko slavnost doseže svoj višek, okrase ženin in nevesto in ju s pompoznimi ceremonijami združijo.

Poroka je v ostalem samo nekaka predpriprava za druge slavnosti. Tako oče ženina, kakor oče neveste sta še čvrsta možaka, ki mislita v kratkem oba zopet stopiti v zakonski jarem. Marošemu sultanu je nedavno pred njegovim potovanjem v Francijo umrla žena in listi prav resno zatrjujejo, da se bo sultan poročil z eno iz svojega brata. O oči neveste krožijo vesti, da namerava vzeti za družico hčerko

nekega maroškega šejka, ki slovi radi svoje lepote. Svojo prvo ženo je nevestin oče priigral pri kvartanju.

KOLO STRASTI

KOLO LJUBEZNI

KOLO SREČE

KOLO TRPLJENJA

KOLO USODE

? ? ? ? ?

Humoristični kotichek

Varstvo živali.

V nekem hotelu malega mesta sta spala v dveh sosednjih sobah dva potnika. Prvi je mirno užival spanje pravičnega, drugi pa je bojeval težak boj s stenicami. Njegovo telo se je neprestano krčevito stresalo, večkrat je planil med spanjem kvišku in divje udrihal okoli sebe.

S tem je naravno motil svojega sosedo, ki je razjarjen nad tem postopanjem zakričal v sosedno sobo: »Mirujte, če ne, vas naznanim pri društvu za varstvo živali!«

Socijalni nered.

»Kaj želite za večerjo,« je vprašal kaznivnični ravnatelj delikventa, ki je imel biti naslednje jutro obešen. »Lah-

ko jeste in pijete, kar hočete in kolikor hočete.«

»Škoda,« je cinično pripomnil obsojenec. »Res škoda, če bi mi to pred tremi meseci povedali, pa ne bi bilo ro-parskega umora.«

Pojasnilo.

»Čujte, gospod šef. Tvrška N. bi rada o našem bivšem knjigovodji Kovaču izvedela nekatere podrobnosti. Kaj naj odgovorim?«

»Recite ji, da krađe Bogu čas, da je slepar in goljuf in da se je vse, kar zna, naučil pri nas.«

Dolgo življenje.

»Torej, gospod doktor, sedaj ste me temeljito preiskali. Povejte mi, ali bom dolgo živel?«

»Koliko ste stari?«

»Dvainštirideset.«

»Ali pijete?«

»Ne.«

»Ste kadilec?«

»Ne.«

»Ste velik prijatelj žensk?«

»Nikakor ne, baš nasprotno!«

»Ste kvartač?«

»A kaj še!«

»Ja, človek, čemu pravzaprav hočete potem dolgo živeti?«

Bratec.

Tinka in njen zaročenec sta sama v sobi. Kmalu za njima pride Tinkin mali bratec, se postavi pred zaljubljeni parček in reče: »O, saj vem, če bi me sedaj ne bilo tukaj, bi se gotovo poljubljala.«

Vsa ogorčena ga zavrne Tinka: »Ti neotesanec Ti! Glej, da se mi takoj izgubiš!«

Dedec.

»Dedec, ali še imaš ti kaj zobov?«

»Niti enega več, dragec, vsi so mi izpadli.«

»No, potem pa mi že lahko držiš mojo zemljo s šunko, dokler se bom jaz igral. Saj vem, da mi je ne moreš pojesti!«

Oba pogrešata.

Bančni ravnatelj Zguba dobi od davčnega urada dopis, ki pravi med drugim: »Pogrešamo pa v izkazu dobiček od spekulacijskih poslov v dobi od leta 1923 do 1926.«

Ravnatelj Zguba ni dolgo premišljal in je odgovoril takole: »Tudi jaz sem popolnoma istega mnenja. Že vsa leta pogrešam omenjeni dobiček in bom si davčnemu uradu zelo hvaležen, če mi ga pomaga najti.«

Nesreča.

»Draga Inka, jaz sem zaljubljen in ljubljena.«

»Kako srečna si pač ti, Nada!«

»Ah, kaj še! Žalibog mi to samo eden.«

Moderna služkinja.

Gospa svoji kuharici: »Marija, jutri zvečer imamo goste, pripravite torej vse potrebno.«

»To nikakor ne gre, milostljiva. Jutri zvečer imam jaz sestanek v kinu.«

NOGAVICE

TRADE MARK

KLJUČ

znamko in žigom

ALS

TRADE MARK

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Inserirajte v "Slov. Narodu"!

Pier Bilote:

Gobe

Na verandi krasne vile v najlepšem okraju mesta je bilo zbranih krog mize šest oseb. Gospod in gospa Garvančeva, domaćina, gospod in gospa Ditolova, njuni gostje, pred odprtjem oknom, od koder se razprostira pogled na krasno urejen vrt, pa sta se naslajala mlada zaročena, Polina Ditolova in Žan Garvančev.

Vsi so molčali. Molče so lupili melone in prav tako molče so se lotili dišeče pečenke, ki jo je servirala služkinja. Leon Ditol in Viktor Garvančev, bodoča prijatelja, oba plešasta in okrogla, sta strmela zdaj v svoje krožnike, zdaj v strop. Polina in Žan sta žvela sama zase in sta se neprestano drug drugemu nasmejevala. Gospa Irena Garvančeva in Armanda Ditolova pa sta si metali poglede, polne sovraštva. Bodoči tašči sta se namreč že od prej mrzeli in bili sta podobni dvema črnima oblakoma, ki povzročita pri prvem srečanju blisk in grom.

Tistega dne zjutraj pa so šli vsi v najlepšem prijateljskem razpoloženju v bližnji gozd po gobe. Vedeti pa je treba, da sta se v tem času spoznali samo gospe Irena in Armanda, ki sta odbirali gobe. Moža sta v prijateljskem razgovoru brskala po gozdu, kot da sta že stara znanca, zaročena pa sta hodila daleč za njimi in se često izgubljala v gosti šumi.

V začetku je bil ta sprehod po gozdu krasen in prijeten. Kmalu pa sta Irena in Armanda načeli zopet svoj stari prepir. Viktor in Leon, ki so ju

ženske proti njuni volji pritegnile v svoj prepir, sta se končno sama razvnela in začela obsipavati drug drugega s psokami in žaljkami. Zopet je prišlo na tapet materijelno vprašanje. Garvančevci so predbacivali Ditolovim, da bo imela Polina premalo dot. Ditolovi seveda niso ostali ničesar dolžni in so Garvančevim zabrusili v obraz, da bi bil že skrajni čas, da se stara dva jasno izjavita, kedaj nameravata izročiti svojo tovarno gumbov mlademu paru.

Ko je prepir dosegel vrhunec, sta prisopihala vsa razgreta zaročena. Stari so seveda takoj utihnila, da ne skale mlade sreče ter so se molče napotili proti domu.

Na mizi so se sedaj kadile zjutraj nabrane gobe, ki so izgledale zelo okusno in razširjale prijeten vonj. Viktor Garvančev se je ob pogledu na gobe okrenil k svoji ženi in jo resno vprašal:

»Kaj praviš, ali je pametno jesti gobe? Človek se čisto lahko zastrupi.«

»In proti zastrupljenju z gobami ni niti zdravila,« je nekako slovesno dostavil Leon Ditol.

Irena je skomizgnila z rameni in zadirčljivo pripomnila: »Kako so ljudje neumni!«

»In plašljivi!« je dodala še gospa Armanda.

Z izzivalno kretnjo si je gospa Armanda napolnila svoj krožnik z zapeljivo duhtečo jedjo. Sledila ji je gospa Irena in tudi oba moža nista hotela zaostati, da bi ju končno res ne smatrala ženske za plašljivca. Leon in Polina sta sledila vzgladu odraslih ter sta za-

čela mirno jesti. Ostali so nalahko poskušali jed, a nikdo ni zagrabil z žlico kot bi se spodobilo. Krožniki so ostali do mala nedotaknjeni in ko je vstopila služkinja, ji je rekla gospa Garvančeva velikodušno:

»Pustili smo vam dosti gob. Te lahko vse pojedete!«

»Jaz? Nikoli!« je vzkliknila služkinja ogorčeno. »Z gobami se je zastrupilo že toliko ljudi. Še lansko leto sta se pri nas zastrupili kar dve družini. Sedem oseb je umrlo...«

Gostje in domaćini so se spogledali. Nikdo ni spregovoril mti besedice. Vsem se je poznalo, da se trudijo, da bi premagali strah, ki jih je navdajal pri teh besedah. Vsak je čakal, kedaj ga spopadejo želodčni krči kot prvi znak zastrupljenja. Gospod Garvančev se je prvi dvignil, bled in preplašen. Roke je krčevito stiskal na trebuh ter nerazumno izjavil:

»Čutim, da me tu, baš tu, kjer je želodec, strahovito peče...«

Vsi so skočili pokoncu. Naenkrat so čutili vsi enake bolečine v želodcu. Irena je obupno zastokala:

»O bog, o bog, vsi smo zastrupljeni...«

»Zastrupljeni...« je ponovila gospa Armanda ter se prijemala za glavo.

Zaročena sta tesno objeta molče izgubila z verande.

Leon Ditol se je v pričakovanju smrti naslonil na omaro ter razširjenih oči preplašen in bled zajecjal:

»Hitro po zdravnika!«

»Kaj nam pomaga zdravnik!« je šepetaje odgovoril gospod Garvančev.

»Tu več ne pomagajo zdravila več.« V tem trenutku so ti ljudje, ki so se še malo prej kregali in sovražili, čutili drug do drugega neizmerno ljubezen. Obe ženski in oba moža sta se objela in drug drugega so prosili odpustčanja.

»Dragi moj Leon, brat moj!« je vzdihnil Viktor.

»Če pomislim, je med solzami jecljala Irena, pritiskajoč Armando na svoje prsi, kako sva se danes zjutraj zalili in prepirali, midve, ki se tako zelo ljubiva!«

V prvem nadstropju, v Žanovi sobi, sta se tudi dva objemala. Zaročena sta legla v Žanovo posteljo, da skupno čakata na smrt. Tesno objeta sta ležala ter se poljubovala. Žan je zašepetal Polini na uho:

»Ne bova včakala več najine poroke, niti poročne noči... Morda bova že v prihodnji uri umrla... Polina, vsaj v teh zadnjih trenutkih najinega življenja bodi moja...«

»Da, ljubi moj Žan, iz srca rada...«

Bila sta oba še zelo mlada in tako sta lahko mislila na ljubezen tudi še spričo smrti...

Med tem pa so pri onih na verandi želodčne bolečine vedno bolj pojemale in nazadnje so prišli vsi do prepričanja, da so popolnoma izgubili.

Vse bo zaenkrat še dobro steklo. Pretrepali smo samo nekaj strahu, je končno prekinil molk gospod Garvančev.

»Da, da, strah, ki ste ga vi povzročili, tepci!« je jezljivo pripomnila gospa Irena.

»Kako more biti človek tako nevljuden in nesramen!« jo je zavrnila gospa Armanda ter se zopet pridružila svojemu možu.

Nato pa je popolnoma vedra, kot da se ni nič pripetilo, obrnila se h Garvančevim in pristavila:

»Otrok sedaj ni tukaj, torej lahko nadaljujemo naša pogajanja. Poroka se ne more vršiti, dokler točno ne določite dneva, ko boste svojo tovarno izročili mladima.«

»In za koliko pa nameravate vi povisati doto svoje hčerke?« je bojevit nadaljevala gospa Irena.

To je bil začetek novega, strahovitega prerekanja, ki je doseglo vrhunec, ko je gospa Irena zabrusila gospej Armandi v obraz, da že dvajset let vara svojega moža.

»Lažnjivka!« je kot ranjena zver kričnila gospa Armanda, obraz pa ji je do ušes in vratu zalila rdečica.

Gospa Irena se je baš pripravljala, da ji zada še nadaljni udarec, ko so se odprla vrata in sta vstopila zaročena. Tudi onadva sta končno uvidela, da gobe le niso bile strupene. Toda zgodilo se je že to, česar ni mogoče več popraviti, niti za najdražji denar. Zalogostila se radi tega nista prav nič, niti se nista čutila kakorkoli kriva. Glavno je, da človek za vsako svoje dejanje dobi opravičilo.

Gospa Armanda je vsa razburjena prihitela k svoji hčerki, jo zgrabila za roko in z besnim pogledom premerila Garvančeve:

»Pojdimo! Ti ne smeš in ne moreš stopiti v družinske zveze s tako ne-ljudnimi in neotesanimi ljudmi. Tvoja zaročja je razdrta, hčerka moja...«

To in ono

Kraljeva svatba

Belgijski prestolonaslednik se je zaročil letos s švedsko princezo Astrid in v novembru se bosta poročila. V pravljicah trajajo kraljevske svatbe sedem dni in sedem noči, vino teče iz vodovodnih cevi kar na cesto in vse ljudstvo ima praznik. V sedanjih težkih časih pa tudi kraljevske svatbe bolj skromne, vendar pa trajajo včasih zelo dolgo. Svatba belgijskega prestolonaslednika bo trajala teden dni. Belgijska kraljevska dvojica, ki je bila med svetovno vojno predmet simpatij vsega kulturnega sveta, prispe v Stokholm začetkom novembra in ostane pri tasi v gosteh tri dni.

Zenin, belgijski princ Leopold, prispe v Stokholm nekaj dni poprej, da bi pokazal, kako hrepeni po svoji nevesti. Poleg tega se mora za poroko pripraviti. Povodom poseta belgijske kraljevske dvojice priredi švedski dvor na stokholmskem gradu javno pojedino. Nato se bo vršila prva svatvena gostija in sicer takoj, ko bo sklenjen civilni zakon, ki je v Belgiji obvezen. Po svatbi se odpelje princ z roditelji domov. Na dan civilne poroke ali pa prihodnji dan odpotuje princeza Astrid s svojo materjo in dvema sestrami v Malmö, kjer se ukrca na križarko »Fylaja« in odpotuje v Anverzo. V Vlissingenu se ji pridruži oče. Svečani pozdrav bo 8. novembra v Anverzi. Cerkevna poroka se bo vršila 10. septembra v Bruslju.

Letalske nesreče na Češko-slovaškem

Tragična smrt najboljšega češkega letalca dr. Lhoty pri letalski tekmi za italijanski pokal v Rimu in zadnja velika letalska katastrofa v Pardubicah sta dali češkim listom povod, da so spregovorili o številnih letalskih nesrečah, ki so doletele letos češkoslovaško letalstvo. Pregled teh nesreč nudi strašno sliko razdejavanja, ki so ga zahtevali naravni elementi v odporu proti moderni tehniki. Samo v letošnjem letu se je ponesrečilo na Češko-slovaškem 35 letalcev. Od teh je bilo 25 mrtvih, 10 pa težko ranjenih. V pretežni večini slučajev je bila nesreča posledica nepravilnosti, 5 nesreč se je pripetilo zato, ker so bili letalci prisiljeni spustiti na zemljo, dve žrtvi je pa zahtevala gosta megla.

Češkoslovaški listi so znova sprožili vprašanje najstrožje odgovornosti letalcev. Vsak letalec bi se moral zavesti, da se težko pregreši zopet letalstvo sploh, ako ne upošteva varnostnih predpisov. Zanimivo je, da se je pripetila velika letalska nesreča v Pardubicah z letalom tipa Brandenburg, ki je med vsemi aeroplani najstabilnejše in najbolj varno. Ti aeroplani so kot nalašč ustvarjeni za razne vrstolomne eksperimente v zraku. Zato je zakrivila nesrečo v Pardubicah bodisi pilotova nepravilnost ali pa malomarnost rediteljev, ki niso izbrali za poskusne poletne primerne prostora. Aeroplan je letel tako nizko, da je zadel v brzojavni drog in pretrgal vse telefonske žice. Udarce je bil tako močan, da se je spodnji del kabine prelomil in da je padel poročnik Pavlovski skozi to odprto naravnost med gledalce. Mešana komisija sodnikov in vojaških strokovnjakov mora sedaj točno ugotoviti, koga zadene odgovornost za ta usodni polet.

Adamiti v Rusiji

Dr. Jan Slavik, o katerem smo že opetovano poročali, priobčuje v čeških listih serijo zelo zanimivih potopisnih crtic o razmerah v sovjetski Rusiji. Med drugim opisuje tudi letošnjo kopalno sezono v Moskvi in bližnji okolici.

Pred Ostanjanskim parkom, piše dr. Slavik, je velik ribnik. Vsako nedeljo se je gnetla tu množica žensk, moških in dečev, kakor jo vidimo med kopalno sezono tudi pri nas, samo s to razliko, da so bili kopalci večinoma popolnoma gol. Tu sem prvič naletel na ta pojav ruske revolucije, na katerega so komunisti zelo ponosni. Ako jih kdo vpraša, je-li bilo v Rusiji vedno tako, mu zaničljivo odgovore, da so nekaj vladali buržoazni predsodki. Na bregu reke Moskve sem srečal nekoga meščana, ki je govoril o higijeni, o prirodi in o ženski obleki kot znaku zaostalosti. Odgovoril sem mu, da je skupno kopanje moških in žensk brez kopalnih oblek izrazit pojav revolucije in da sem trdno prepričan, da se skriva za adamizmom ženski prikopanju protikapitalistična tendenca. Že Anatol France je trdil v nekem svojem delu, da je treba ljudi odirati in kipečiti bogastvo, da bi se mogel človek na stara leta kratkočasiti pri pogledu na bela ženska telesa. Omenil sem tudi, da je napisal odlični zgodovinar kapitalizma Werner Sombart celo razpravo o tem, kakšno vlogo igrajo pri razvoju kapitalizma kurtizanke, ki prodajajo svojo nagoto za zlato, dragulje in luksuzne predmete. Ta moment pri kopanju denarja v današnji Moskvi sploh ne pride v poštev. Popolnoma golih žensk vidi človek brezplačno kolikor hoče.

Mnogi trdijo, da je najlepši pogled na Kreml raz Vorobjevskih ali, kakor se naziva sedaj, Leninovih gor. Res je od tu splošni pogled na mesto krasen, toda Kreml sam se v taki razdalji

izgubi v morju moskovskih hiš in palač. Ako si hoče tujec ogledati vse lepote Kremļa, mora stopiti na desni breg reke Moskve nasproti cerkve Krista Spasitelja. Ironija usode je hotela, da se mudi baš s te postojanke krasen pogled na mestno kopališče, ki leži na nasprotnem bregu reke Moskve. Primitivno kopališče brez kabin je ograjeno za silo z deskami, tako da iz neposredne bližine kopalcev ni mogoče videti. Pač pa se vidi vse podrobnosti kopališča k nasprotnega brega. In tako sem videl tudi jaz množico golih žensk, deklet, pa tudi stark in moških. Pri pogledu na to pestro množico moških in žensk se človek ne more otresti dvomov o moralnem nivoju boljše-zviranega ruskega ljudstva.

V Petrogradu je mestno kopališče še bolj izpostavljen radovednim očem. Petrogradsko kopališče sploh ni ograjeno. Ker ni ograje in ker je reka Neva na tem kraju zelo globoka, je ženski spol med kopalci bolj slabo zastopan, pač pa je v kopališču dan za dnem vse polno mladeničev, ki kažejo radovednim množicam svoje krepke mišice. V starih časih so se morale ruske ženske oblačiti skoraj kakor orientalk. Pod boljševiškim režimom je pa nagota takorekoč zapovedana, ker je po mnenju boljševiških reformatorjev v interesu narodnega zdravja. Vneti pristaši sovjetskega režima trdijo celo, da je kopanje brez kopalne obleke že od pradednih časov običajno v mnogih državah Evrope, Azije in Afrike.

Adamizem pri kopanju pa ni specifični pojav ruske revolucije, ki bi pomenil propadanje morale in seksualnega življenja. Tudi druge revolucije so poznale take pojave. Često sem se izprehajal po zakonitih moskovskih in leningradskih ulicah in moram priznati, da se tu ljubezev, še daleč ne prodaja tako odkrito, kakor n. pr. v Pragi ali pa v Varšavi, dasi bi človek mislil, da nudi boga ondodnega prebivalstva prostituciji najugodnejša tla. Sovjetska vlada je namreč mobilizirala za boj proti javni prostituciji vse svoj policijski aparat. Pač pa je brez moči v boju proti takozvani »dostojni« prostituciji, ki ima na razpolago nebroj rodbinskih kopeli, v katerih se kopljejo moški in ženske v skupnih kabinah.

Splošno pozornost tujcev vzbuja v Moskvi veliko število nosečih žensk. Plodnost in ogromno število porodov je bil znani pojav predvojni Rusije. Sedaj se človeku zdi, da hoče ruski narod nadomestiti vse žrtve, ki sta jih zahtevali vojna in revolucija. Sovjetska vlada je ustanovila nebroj zavodov za noseče ženske in novorojenčke.

PADEC z Eifflovega stolpa

se ne da primerati silnemu padcu cen oblačil v tekočem letu. Najnižje cene so sedaj pri D. AGO SCHWAB, Ljubljana

Ljubezen premaga vse

Zanimiv zgodovinski prispevek je ljubavno razmerje med znamenitim angleškim admiralom lordom Nelsonom in lady Hamiltonovo. Po Nelsonovi smrti so nastale neštete legende, v katerih igra glavno vlogo hčerka siromašnega kovača Ema, poznejša lady Hamiltonova, Nelsonova izvoljenka. Ema ni bila svetska dama, marveč skromna in marljiva gospodinja, ki je delala od jutra do večera, da uredi svojemu ljubljencu udobno bivališče. Za mlado krasotico se je začel zanimati najprej lord Grevill, nečak angleškega poslanika v Neapolju sira Williama Hamiltona. Mladeniča je njena lepota očarala. Hčerka je Ema vzgojiti in napraviti iz nje svetsko damo. V ta namen jo je sprejel v svoj dom kot gospodinjico, njeno mater pa kot kuharico. Ni pa slutiti, kakšne posledice bo imel ta prenegajni korak. Sir William je posetil nekoč svojega nečaka in Ema je tudi njega očarala. Toda kot kovačeva hči se ni mogla poročiti z mladim aristokratom. Poleg tega se je hotel Grevill bogato oženiti. S težkim srcem je odpotovala Ema z materjo v Neapelj, kamor jo je poslal Grevill v svrhu izobrazbe. V splošno presenečenje je lord Hamilton želel, naj se Ema naseli v palači angleškega poslanstva. Iz tega je nastala cela afera. Aristokratska angleška kolonija v Neapolju, osobito ženski svet, je odločno protestirala, dasi je občeval lord Hamilton z Emo kot stric z nečakinjo. In kljub vsem protestom stare aristokracije jo postala Ema kmalu lady Hamiltonova.

V času, ko se je Evropa bala Napoleona, je stopil v ospredje kapitan Nelson. Angleška mornarica je bombardirala Toulon in Ema je bila vsa v skrbeh, kaj se bo zgodilo z njenim možem. Nekega dne je priplula v pristanišče angleška bojna ladja »Agamemnon« in kapitan Nelson je bil predstavljen lady Hamiltonovi. Na njegovo prošnjo je Ema stregla posadki, ki je bila v veliki nevarnosti, da podleže gladi in epidemijam. Obleganje Toulona je trajalo zelo dolgo. In tako sta postala Nelson in Ema kmalu dobra prijatelja. Prijateljstvo se je spremenilo v ljubezen, lady Hamiltonova je postala pokroviteljica angleške mornarice in z mislijo na to krasno žensko je odplul lord Nelson s svojim brodom v boj proti Franco-

zom. Sledila je velika morska bitka pri Aboukiru. Nelson je bil težko ranjen v glavo, a je kljub temu oddaljal povelja. Zmagalo je angleško brodovje, toda Nelson se je vrnil ranjen in nervozen. Lady Hamiltonova je omedlela, ko si je povedala, da je Nelson ranjen. Hitela mu je naproti in mu v bolnici ves čas stregla.

Ostala sta skupaj, dokler Napoleonova senca ni znova zasenčila evropskega neba. Približal se je zgodovinski večer bitke pri Trafalgaru in s tem tudi ločitev Nelsona od Eme. Nelson je slutil, da Eme ne bo več videl. Klečal je pred njo in jo prosil, naj misli nanj. Njegovo zadnje pismo so našli po bitki pri Trafalgaru odprto na pisalni mizi. V bojnem metazu je oddajal Nelson povelja na vse strani do zadnjega trenutka in ko je umiral, je zaklical svojemu pobočniku: »Skrbite za mojo drago lady Hamiltonovo, dragi Hardy! Ne pozabite, da zapuščam lady Hamiltonovo kot najdražjo dedščino svoji domovini.« In z Emilim imenom na ustih je umrl največji angleški pomorščak. Ko so Emi izročili njegovo zadnje pismo, je zaplakala in pripisala na zadnjo stran: »O, uboga, uničena Ema! O slavni in srečni Nelson! Vse drugo je zapisano v zgodovini Anglije.«

Indijski »princ« obsojen

V Turinu je bila te dni končana zanimiva razprava, pri kateri se je moral zagovarjati premeteni slepar in pustolovec Edgar la Zlante, ki se je izdal za poglavarja nekega indijskega plemena v Kanadi in nastopal v Evropi kot kraljeva visokost. Samozvani princ je bil obsojen na 5 let in 7 mesecev težke ječe ter 9000 lir denarne globe. Grofica Melanie Khevenhüller in njena hčerka, kontesa Alda, ki ju je »princ« opeharil za čedno vsoto nad 1 milijon lir, sta zahtevali odškodnino, ki je pa obsojena visokost seveda ne more plačati, ker nima denarja. Ko so sleparja pri obravnavi vprašali, v katerem jeziku hoče biti zaslišan, se je odločil za francoščino. Glavna priča grofica Khevenhüller je govorila nemško. Vse kaže, da sta bili grofica in hčerka zatelebani v dozdevnega princa in zato sta mu dajali denar. S konteso je bil slepar celo zaročen.

Italijanske oblasti je potegnil Edgar la Plante prav imenito za nos. Znal je tako dostojanstveno nastopati, da so ga v Italiji opetovano uradno sprejeli kot visokega dostojanstvenika in mu prirejali bankete. Pozneje se je izkazalo, da je dozdevni princ filmski igralec, ki je igral nekoč v filmu vlogi indijskega poglavarja. — Ta vloga mu je tako ugajala, da jo je začel igrati tudi v življenju. V hotelih se je podpisoval kot »Chief White Elk« čes, da pomeni to knez Beli Jelen. Denar, ki ga je izvalil grofici in njeni hčerki, je seveda zapravil. Živel je razkošno in včasih je pošiljal denar tudi svoji ženi v Anglijo. Mož je namreč oženjen, kar je grofici in njeni hčerki tudi priznal. Naivni dami sta pred sodiščem priznali, da ju je slepar opeharil za zadnji milijon in da sta ostali brez sredstev.

Med nebom in zemljo

V pogovoru z nekim angleškim novinarjem je podala Elsa Spencer zanimivo izjavo o padalu in svojih doživljajih med nebom in zemljo. Ze 25 let se pečam s padalom, — je pripovedovala Spencerjeva, — in lahko vam povem o poizkusih, pri katerih so se mi ježili lasje od groze. Često se mi je zdelo, da je smrt neizogibna, a vendar sem srečno dosegla zemljo. Marsikdo se bo čudil, da delam s padalom poizkuse že 25 let. Ljudje mislijo, da je padalo moderen izum, kar pa v resnici ni. Prvi poizkus s padalom datira namreč že iz l. 1837. Balon je bil izumljen 50 let poprej. Spencerjev zavod je bil ustanovljen l. 1835 in iz tega je razvidno, da smo morali dolgo delati, predno smo padalo izpopolnili. Ljudje govore o nevarnosti pri poizkusih s padalom, toda v resnici je avtomobil čisto nevarnejši kot balon. Padalo se mora odpreti, ako je dobro izdelano. Edina nevarnost preti človeku v izbiri kraja, kjer se misli spustiti. Običajno sem rabila svileni padala, težka 14 kilogramov in široka 40 metrov. Padalo je pritrjeno k balonovi mreži, kjer se drži tudi dotični, ki hoče skočiti na zemljo.

Prvič sem se dvignila z balonom kot mlada deklica. Teh trenutkov ne bom nikoli pozabila. Vojna med oblači mi je bila v največje veselje. Prvi skok s padalom sem napravila l. 1901. Takrat sem bila stara 13 let. Skočila sem iz balona skupaj s svojo sestro Violo. Ljudje so pozneje govorili o nama kot najhlabrejšima mladenkama na svetu. Nekaj let pozneje se je moja nesrečna sestra pri skoku s padalom ubila. Padla je na streho nekega visokega poslopja in ostala mrtva. Balon, iz katerega sem prvič skočila, je konstruiral kapitan Stanley Spencer, ki se je dvignil z nama v drugem balonu. Tako sva bili prepričani z Violo same sebi. Viola je bila preizkušena in zato si je izbrala primeren kraj, kjer bi se lahko spustili, toda nesreča je hotela, da je naju zanesel močan veter nad mesto, kjer sva bili v smrtni nevarnosti. Na Violino povelje sem skočila s padalom v praznino. Srce mi je zastalo v prsih in čutila sem, da letim s strašno brzino nekam v brezno. Zdelo se mi je, da padam že dolgo, v resnici pa bile samo sekunde. Naenkrat je nekaj nad glavo zasumelo, padalo se je odprlo in me držalo v zraku. Potem sem se snušala zelo počasi in kmalu sem opazila, da visim tik nad mestom. S strahom

sem gledala pod seboj električne žice in malo je manjkalo, da nisem padla med nje, kjer bi bila smrt neizogibna. Moje padalo je zaletele v dimnik in padla sem na streho neke hiše.

Druga dan se balon z obema ni hotel dvigniti in zato sem sklenila leteti sama. Dasi sem se to pot zelo previdno spuščala, sem si zlomila nogo, tako da sem dolgo šepala. In kmalu se mi je padalo tako prikupilo, da nisem mogla živeti brez njega. Vsaki skok iz oblačkov me je navdal z željo, da bi se dvignila še višje. V teh poizkusih sem našla cilj svojega življenja. Kakor planinci ali avtomobilisti, tako sem bila tudi jaz zaljubljena v svoj sport. Skakanje s padalom je polno romantike in presrečnih momentov. Človek ne ve, kaj mu obeta naslednji trenutek in je tako rekoč navezan samo na košček blaga, ki se lahko razpne ali pa tudi ne. Doselej sem skočila s padalom že 300krat. Često sem bila seveda v smrtni nevarnosti, toda človek je že tako ustvarjen, da ga nobena nevarnost ne izpametuje. Nekoč sem se dvignila z balonom v Lincolnshire. Iz balona sem skočila šele v hipu, ko ga je strela ugnjala. Kljub temu sem srečno dosegla zemljo. Pri poletu s kapitanom Willosovom v Cardiffu sem opazila, la naju zanaša veter nad morje. Kapitan mi je svetoval, naj ne skaečam, ker se na morju ne bi mogla spustiti, toda vse njegovo prigovarjanje ni nič zaleglo. Skočila sem in padla v morje — blizu obale. Splavala sem na suho in dokazala, da se tudi največje nevarnosti ne bojim.

Post podaljša življenje

Ruska zdravnica Kuszyński in Kopylova sta priobčila v 1. delu revije »Krankheitsforschung« rezultate mikroskopičnega opazovanja telesa nekega 118-letnega starca, ki je živel od 45. leta v izgnanstvu v Sibiriji. Kolikor se je dalo iz opazovanja njegovega telesa pred smrtjo ugotoviti, je pil mož žganje že kot 12-letni deček. Kaditi je začel s 15. letom. Vsaki dan je izpil najmanj osminko litra žganja, na stara leta pa še več. Glavna hrana mu je bil kruh. Meso in mleko je jedel zelo redko. Vsaki dan je pojedel dva funta kruha in popil 1 liter čaja. Zadnja leta svojega življenja je trpel veliko pomanjkanje. Spal je v nezakurjeni sobi kar na tleh. Ko je umrl, so njegovo truplo pregledali. Vse žile so bile izredno elastične in mehke, samo glavna žila je bila deloma otupla. Možgani, žleze in ledvice so kazale znake degeneriranosti, toda ne radi pomanjkanja krvi, marveč zato, ker je organizem od starosti polagoma hiral. Tudi v jetrih, trebušni mreni in živčnih vozlih so bile nekatere celice degenerirane.

Zanimivo je, da dočakajo ljudje, ki so v življenju mnogo trpeli in stradali, običajno zelo visoko starost. To so opazovali učenjaki tudi pri psih in konjih v kirgizskih stepah, kjer si morajo psi in konji sami iskati hrano, in sicer ponoči, ko jih Kirgizi ne rabijo za vožnjo. Kirgizski psi in konji dočakajo izredno visoko starost. Iz tega bi se dalo sklepati, da je dolgotrajno življenje odvisno od prehrane. To so morali vedeti tudi ustanovitelji raznih veroizpovedanj, ki so priporočali vernikom post in zmerenost v jedi in pijači, češ da je to glavni pogoj za dolgo življenje.

Trojni roparski umor

V Oranienburgu pri Berlinu so odkrili v terek zvečer trojni roparski umor. Ko je prišla hčerka nekega upokojenega poštnega uradnika zvečer iz službe domov, je našla v sobi ustreljenega svojega očeta in mater. Ravno je hotela teči k sosedom po pomoč, ko je navalil na njo neznan moški, jo zabolal najprej z dolgim nožem, nato pa še ustrelil. Sosedje so jo našli že umirajočo. Morila so že prijeli, a jih je ustreljal z revolverjem in pobegnil. Kljub temu je policija ugotovila njegovo identiteto. Je to šele 21letni oddaljeni sorodnik umorjene rodbine, katero je hotel izropati, ko ga je zmotila hčerka, ki je nato tudi postala njegova žrtev.

Morilec je pobegnil v bližnji gozd, kamor ga je šla policija loviti s policijskimi psi. Ti so kmalu izvalili njegovo sled, ki je vodila v neko malo gostilno. Ko so jo preiskali, so našli zločinca, ki se je mirno udal v svojo uso-

Originalno prijateljstvo

Paznik jetnišnice Saint-Pierre v Versaillesu si je poiskal prijatelja med kaznjenci. Seznanil in sprijaznil se je z morilcem Julesom Ganchartom, ki pride v kratkem pred sodišče. Drugi paznikov prijatelj je bil neki Charles Landrot, ki je bil radi roparskega napada obsojen na 5 let težke ječe. Vsi so se čisto sestajali in kmalu so bili najboljši prijatelji. Vsaj paznik je mislil, da je sklenil dobro prijateljstvo. Njegova prijatelja sta mislila seveda drugače. Od simpatije do prijateljstva je samo en korak in ta korak je storil naivni paznik preteklo sredo ponoči.

Povabil je namreč svojega prijatelja-morila, naj gre z njim v bližnjo kavarno čes, da bi rad igral partijo šaroka. Naravno da je Ganchart z veseljem sprejel ta predlog. Ker pa paznik kljub svoji lahkomišelnosti ni hotel pustiti ječe, kjer je bilo 150 kaznjencev, nezastarane je izročil ključke C. Landrotu, ki je bedel na hodniku pred celicami tako dolgo, dokler se oba prijatelja nista vrnila. Nič se ni zgodilo, je potolažil Landrot paznika, kar sva pojdimmo, vse je v najlepšem redu. Toda nesreča je hotela, da je opazil paznikov

nočni izlet policaj, ki je takoj obvestil jetniško ravnanstvo. Paznik je k sreči pri ravnanstvu na dobrem glasu kot vesten mož in zato ga niso vtaknili k prijateljem. Vprašanje je seveda, kaj bi se bilo zgodilo, ako bi bil »paznik« Landrot odprl vrata in izpustil 150 kaznjencev, med katerim so tudi zloglasni morilci stražmojstra Lenormanda.

Škandali filmske dive

Za Lyo de Putti, ki je zaslovela radi svojih škandalov in neplačanih dolgov in jo je nato še pravočasno odkurila v Ameriko, je sedaj prišla na vrsto znanca nemška filmska igralka Greta Reinwald. Državno pravdnstvo v Berlinu jo je obtožilo raznih nepoštenih manipulacij. Greta Reinwald je kakor njena predhodnica Lyo de Putti žvela zelo razkošno. Naročevala je pri modnih tvrdkah lepe in krasne toalete, plačala jih pa ni. Postopala je pri tem skrajno rafinirano in je tvrdke z raznimi lažnjivimi pretvezami in izgovori vodila za nos.

Nedavno je bila Greta od znanega režiserja Maksa Reinhardta angažirana za Deutsches Theater v Berlinu. Seveda je Greta to zopet izkoristila, da je speljala na led zopet več odličnih modnih tvrdk. Njen poziv na odlično berlinsko gledališče je seveda dvignil tudi njen kredit in firme so ji vnovič pošiljale na dom najdražje toalete na izbiro. Obdržala je, kar se ji je dopadlo, plačala pa nič. Ko so razne firme le pritiscale, jih je potolažila z menicami, a ko je prišlo do tožb in rubežni, je izjavila, da nima nikakega premoženja in da je njen dragoceni nakit, ki je tvoril važno podlago njenega kredita, — ponarejen.

Zdaj se je par tvrdk domnilo, da naredi konec tej igri. Ovadile so lepo in popularno igralko državnemu pravdnstvu, ki jo je na podlagi te ovadbe res obtožilo goljufije. Umevno je, da pričakuje sodne razprave vsa javnost z največjo napetostjo.

Dokaz resnice — v želodcu

Zanimiv kriminalni slučaj je bil t dni zabeležen v Lvovu. Začetkom maja t. l. se je pojavilo v vzhodni Galiciji kakor tudi v Lvovu samem zelo veliko falzifikatov poljskih in ameriških dolarjev. Policijski si je z vsemi silami prizadevala, da pride razporečevalcem in ponarečevalcem na sled, toda brez uspeha. Aretiral je mnogo osumljenцев, dokazati pa jim ni mogla ničesar in jih je morala radi tega zopet izpustiti. Falzifikatorji so za nekaj časa izginili, pozneje pa so se pojavili zopet v drugih pokrajinah. Sledovi so vodili na Poznanski, kjer je morala biti tudi falzifikatorska delavnica. Policijska je preiskovala po celi državi in končno se ji je res posrečilo, da je izsledila tiskarno. V Ludsku na Volinu so kmetje slučajno našli v nekem barju dva velika zavoja. Ko so jih odprli, se je izkazalo, da vsebujejo velikansko množino samih falzifikatov. Falzifikatorji, katerim je bila policija za petami, so skušali zabrisati vsako sled in so očitno v tej nameri zavrgli ta dva paketa. Par dni nato je srečal neki detektiv v Lvovu nekega sumljivega moža. Ko se mu je hotel približati, je zapazil, da je neznanec nekaj pogoltnil. Detektiv ga je takoj aretiral in odpeljal na rešilno postajo, kjer je službojujoči zdravnik dal aretirancu močno učinkujoče sredstvo za bruhanje. Aretiranec je začel kmalu na to strahovito bruhati in ni trajalo dolgo, ko je izbruhnil napol zgrižen listek. Pri točnejšem pregledu se je izkazalo, da je bil to na eni strani že dogotovljen falzifikat za 50 zlotov. Na drugi strani so bila zabeležena imena vseh članov falzifikatorske družbe. Policijska je imela sedaj lahko delo in kmalu so bili vsi falzifikatorji pod ključem.

Dempseyev nos

Dosedanji svetovni prvak v boksu Dempsey je kljub svojemu nedavnemu porazu v Ameriki zelo popularen. Njegovi popularnosti je zadal sicer Tunney hud udarec, vendar je pa Dempsey med ameriški sportniki še vedno najpopularnejša osebnost.

Te dni sta se začela dva ameriška zdravnik pripraviti, in sicer radi Dempseyevega nosu. Kakor znano, je imel Dempsey s svojim nosom smolo. Sam je bil velik in močan, nos je imel pa tako majhen in potlačen, da so se mu skrivaj vsi posmehovali. Javno se mu niso upali posmehovati, ker so se bali njegovih orjaških pesti. Nos je bil Dempseyu sploh Ahilova peta. A tu se je našel mož, ki je atletu nos tako imenitno popravil in olepšal, da je bilo posmehovalna mahoma konec. Dempseyev nos je postal naenkrat tako prikupljiv, da je pomagal svojem gospodarju celo pri ženitvi. Atlet je bil zaljubljen v neko mladenko, ki ga pa ni marala, ker je imel pregrd nos. Čim si je dal nos olepšati, mu je padla okrog vratu in kmalu sta se poročila.

Dempseyev nos je postal znamenit tudi zato, ker se je zdravnik dr. Balsinger v Los Angelesu z njim proslavil. S pomočjo plastične kirurgije je atletu tako opešal nos in s tem tudi obraz, da so se vsi ljudje čudili. Zdravnik je dobil za svojo uslugo bogato nagrado, in stvar t bila v redu, da se ni oglašil specialist za olepšavanje nosov, neki dr. Schierson iz Chicaga, ki je izjavil, da je Dempseyev nos v drugi zdaj pred sodišče in v kratkem se bo vršila obravnava, za katero se Američani zanimajo bolj kakor za Mellonova pogajanja o ureditvi vojnih dolgov ali za strahovito katastrofo na Floridi.

Gospodarstvo

Ljubljanski trg

Današnji trg je bil izredno bogato založen z vsemi živili in potrebščinami. Na trgu je opaziti pravcato gnečo. Vse stojnice so zasedene. Nizdolž trga ob semenišču je velika množina sadja. Kmetje, tudi iz oddaljenih krajev, so pripeljali na trg lepa jabolka in hruške. Mnogo je kostonja. Zadimivo je dejstvo, da so se gobe zopet pocenile. Včeraj so jih prodajali po 6 Din merico, danes celo po 5 Din, ker je gob na trgu izredno mnogo. Tudi cene sadja so se znižale. Mnogo je na trgu cvetlic. Zelja na debelo je malo. Tudi zeljnatih glav je primeroma malo. Krompir ima še vedno tendenco, da gredo cene navzgor. Na debelo se krompir prodaja po 1.25 do 1.50 Din. Tudi jajca so zelo draga. Tendenco gre kvišku. Par jajc je danes na trgu 2.50 do 3.25 Din.

Tržno nadzorstvo je zadnje dneve izvršilo revizijo pekarn ter ugotovilo, da se peki drže predpisov, predpisane teže in da cene odgovarjajo določbam tržnega nadzorstva.

Povprečne tržne cene so bile zadnje dni:

Meso: goveje 15—19, jezik, jetra in možgani 18—19, vampi 9—10, pljuča 6—8, ledice 15—19, loj 10—12.50, telečje meso kg 17—20, prašičje meso 19—22.50, slanina 18—21, mast 25, šunka 35, prekajeno meso 30—32, koštrunovo meso 45, krakovske in debrecinske klobase 45, hrenovke in safade 35, pol prekajene kranjske klobase 32, suhe kranjske 47, prekajena slanina 28—30, piščanci 15—25, kokoši 25—35, petelin 30, race 2—25, domači zajci 10—30. Ribe:

ščke 25—30, postrvi 45—50, klini 15—20, mrene 25, pečenke 15.

Mlečni izdelki: liter mleka 2.50—3, kg surovo maslo 40, čajno 55, maslo 45, bohinski sir 35—44, sirček 10, eno jajce 1.25—1.50.

Kruh: kg belega kruha 6, črnega 5, rženega 5.

Sadje: jabolka 2—4, hruške 3—10, limone —.75, kg orehovi 12, češnje 4—6, suhe češnje 10, breskve 6—8, grozdje 10—12.

Specerijsko blago: kg kave 42—74, pražee 56—100, kristalni sladkor 13.50, v kockah 15.50, kavne primeri 22, riža 7—12, liter oja 18—20, kis 2.50—4.50, petrolej 7, kg soli 3.50—3.75, popra 52—54, paprike 24—58, testenin 8.50—12, čaj 75.

Mleviski izdelki: kg pšenične moke št. 0 5.25, št. 1 4.50, št. 3 4, št. 5 3.75—4, kaša 6—7, ješprenj 6—8, ješprenček 10—13, koruzna moka 3.50—4, pšenični zdrob 6.50, ajdova moka 8—9, ržena moka 5, g pšenice 320—330, rži 250—270, ječmena 230—250, ovs 210—250, koruza 220—230, ajda 300—320, fižol 350—380, grah —.50—500, leča 600.

Kurivo: q premoga 42, kmetijski meter trdih drv 150, mehkih 75.

Krma: J sena 75—100, slame 50.

Zelenjava: kg glavne solate 6—7, ajserica 5—6, endivija 4—5, motovilce 5—6, zelje 1.50—2, kisló zelje 3, ohrovt 3, karfiola 9—10, koleraba 3, špinaca 4—5, paradizniki 3—4, kumare 1.50—2, čebula 2—2.50, česen 5—7, krompir 1.25—1.50, repa 1, kislá repa 3, korenje 1—3, peteršilj 3, zelenjava za juho 3, kg zelene paprike 20—do 25.

—g Za naš izvoz v baltičke države. Zadnje čase se opaža v baltičkih državah veliko zanimanje za jugoslovanske pridelke, posebno za slive, orehe in grozdje. Po

mišljenju našega generalnega konzula v Helsinkforsu bi lahko izvažala Jugoslavija na Finsko letno za 200 milijonov Din raznega blaga, v druge baltičke države pa za 500 milijonov Din.

Sladkorni trg

Rezerviranost na sladkornem trgu traja dalje. Nizki tečaji so ne le naravna reakcija na porast cen v septembru, marveč tudi izraz strahu pred bodočnostjo. Izgledi za novo sladkorno kampanjo na Kubi so sicer zelo povoljni, toda porast cen se lahko zaželi, ker produkcija na Kubi ne bo omejena. Zato vlada na sladkornem trgu rezerviranost in nevroznost. Na newyorskem trgu je notralo kubansko prompt-blagó ocara njeno 8. X. 4.65, 9. X. 4.65, terminsko za december 2.87 in 2.85, za januar 2.88 in 2.85, za april 2.79 in 2.76, za maj 2.86 in 2.84, za julij 2.95 in za avgust 3. Tudi promet je pretekli teden znatno nazadoval. Začetkom tedna je znašal dnevno 40.000 ton, sredi tedna 22.000, v soboto pa samo 8000. Verjetno so prepričani, da nizki tečaji ne bodo dolgo kljubovali pritisku z njihove strani. Na sladkorni trg vplivajo zelo tudi poročila o velikem izvozu na Japonsko in Kitajsko, kamor je šlo v kampanji 1925/26 do začetka septembra 190.000 ton sladkorja proti 40.000 lani. Verjetno je, da bodo kubanske zaloge do nove kampanje popolnoma izčrpane. Začetkom preteklega tedna so znašale 603.000 ton proti 676.000 pred enim tednom in 594.000 lani. Važno je tudi, da je padla sladkorna produkcija na Javi radi slabega vremena od 2.319.000 na 2 milijona ton.

Vpliv newyorskega trga se pozna tudi v Londonu, kjer so poedini termini znatno padli. Na praškem trgu se vzdržuje vrsta tendence. Od 1. oktobra je poskočil tečaj od 185 Kč ustečka pariteta denar na 190, dočim je notralo blago 205, v četrtek je pa padel denar na 195 brez blaga. Na Češko-slovanskem je dvignila mnogo prahu podražitev sladkorja. Tovarnarji so prvotno obljubili, da podraže sladkor v prodaji na

drobno največ za 20 vinarjev, ako bo trgovina svobodna in ako se carina ne zviša. Pri tem so pa pozabili, da kupujejo letos sladkorno peso najmanj za 25 odstotkov ceneje kot lani. S podražitvijo sladkorja so si nakopali sovražstvo javnosti in vseh konzumentov. Češkoslovanski listi so spregovorili v zvezi s podražitvijo o uvozu inozemskega, posebno nemškega sladkorja, ki je cenejši. S tem hoče javnost pritisniti na domačo sladkorno industrijo, da se v navijanju cen omeji.

—g Stanje posevkov v drugi polovici septembra. Poljedelsko ministrstvo objavlja poročilo o stanju posevkov v drugi polovici septembra. Zelo dobro je kazala žetev, v kolikor še ni bila končana, v 9 oblastih, med dobrimi in zelo dobrimi v 10, v ostalih, med njimi tudi v ljubljanski in mariborski, pa dobro. Kmetovalci so zaposleni s pospravljanjem koruze in gnojenjem njiv za jesensko setev. Koruza je obrodila v splošnem dobro. Vinogradi so letos mnogo trpeli od peronosore in slabega vremena. Sadja je letos zelo mnogo, osobito v južnih krajih.

—g Načrt zakona o čeku in menici. V pravosodnem ministrstvu se bo vršila 20. t. m. seja privatno-pravnega odseka stalnega zakonodajnega odbora, na kateri bo delotvorno redigirano besedilo zakona o čeku in menici.

—g Konzum petroleja v Jugoslaviji. Naša država nima svojih urejenih petrolejskih vrelcev, marveč mora petrolej uvažati. V proračunskem letu 1923—1924 je uvažala 2060 ton, leta 1925—1926 pa 3750 ton petroleja. Eksploatacija domačih petrolejskih vrelcev se ne izplača.

—g Olajšave za izvoz gradbenega lesa v Turčijo. Iz Angore poročajo, da se lahko v bodoče zamenja denarna kavlja, ki jo morajo položiti izvozniki gradbenega lesa,

z garancijo. Ta sklep turške vlade ima namen olajšati obnovo poedinih carigradskih okrajev, ki jih je uničil požar. Turška vlada namerava baje v kratkem dovoliti svoboden uvoz gradbenega materiala.

—g Nemški jekleni kartel v Jugoslaviji. Nedavno so se mudili v Zagrebu ravnatelji nemškega jeklenega kartela, da prevzamejo podjetje »Delta d. d.« v Zagrebu in da obveste ravnateljstvo o direktivah za bodoče delo.

—g Češkoslovanski državni proračun. V četrtek se je vršila otvoritvena seja jesenskega zasedanja čsl. Narodne skupščine, na kateri je poročal finančni minister dr. Engliš o novem državnem proračunu. Celokupni državni izdatki so proračunani na 9.703.505.151 Kč, dohodki pa na 9 milijard 723.914.485 Kč tako, da je novi proračun aktiven za 20.409.334 Kč.

—g Ogromen dobiček družbe Standard Oil. Ameriška petrolejska družba Standard Oil namerava glede na ogromen dobiček izplačati delničarjem za lansko leto 190 milijonov dolarjev (10 in pol milijarde Din) dividende. Pred vojno je znašal povprečni letni dobiček tega podjetja 60 milijonov dolarjev.

—g Udruženje srbskih trgovskih društev. Po poročilih iz Beograda se je vršila tam konferenca vseh srbskih trgovskih društev, ki nameravajo ustanoviti udruženje za ozemlje bivše kraljevine Srbije. Ko bo ustanovljeno to udruženje, bo sklicana konferenca trgovskih udruženj iz cele države, da se ustanovi centralna uprava in centralno tajništvo.

Kdor takoj da, dvakrat da!
ZA POPLAVLJENCE!

Dr. Josip Ciril Oblak:

Na Muljavo!

(K otvoritvi Jurčičeve sobe na Muljavi dne 17. t. m.)

So ljubljanci, ki so prepričani, da je vsa lepota prirode zbrana edino le v Gorenjski in v njenih planinah in dolinah. A ti ne poznajo domovine in tudi niso pravi poznavalci ne prirode ne domovine.

Priroda je povsod lepa in zanimiva, nikjer dolgočasja za tistega, ki zna v njeni knjigi čitati ter tolmačiti njeno tajinstveno vsebino. Kdor pa se giblje le na enem kraju, ta ne dobi smisla za očarujočo raznoličnost prirode, njemu je nepristopen užitek primerjanja raznih pokrajin, kojih vsaka ima svojo posebno lepoto, pa naj se ta kaže v nebotični gorski masi, v ostrogljkih konturah, v divje razbitem skalovju, sli v mehkih linijah valovite srednjegorske pokrajine z nežnimi črtami vedrega izraza. Prirodni est et te razume, išče teh kontrastov v prirodi in zato menja svoje izlete. Njegov užitek je večji, prav tako kakor ljubitelja umetnosti in sploh umetnika, ki se ne omeji le na eden predmet in način. Kakor se poježe tvoja napetost po težki klasični glasbi ali tragediji, ko gledaš duhovito veseloligro in poslušas Chopinov noc-

turno, tako vzljubiš in dvojno uživaš, ko prideš iz divjih gorskih strmin in peči v ljubko veselo pokrajino s svetlimi grički. Ne morem si misliti pravega prijatelja in motrila prirode, ki bi ob vsakem prostem času zahajal v Triglavsko in druge skale, a se načelno izogibal vsaki drugi pokrajini.

Temu nerazumevanju je pripisovati, da je naša Gorenjska in le ona — preplavljena s turisti, dočim se malokdo spomni naše lepe Notranjske in morda še lepše Dolenjske...

V sestavu pokrajine je Dolenjska prav tako »planinska«, »gorska« krajišna, kakor Gorenjska; saj je v bistvu vsa Slovenija ena sama velika gorska celota, povsod enotno lepa, v posameznostih raznolika. Pravi prirodni est et sploh ne pozna »grde« prirode; on najde v prirodi povsod in ob vsakem vremenu in ob vsaki priliki svoj čar in svojo zanimivost, svojo romantiko. Kot tak ne moreš reči, komu bi dal prednost, ali Gorenjski Švici ali oni dol ob Kulpki, ki si jo lastijo Kočevci kot »Kočevsko«. Hrvti pa kot »Hrvaško«. Oboje je en sam krasen »božji svet«, vsak zase lep, kakor je absolutno lep vsak umotvor, najsi predstavlja veličastno palačo ali bomo kočo, visoko goro ali pa tihi ribnik v gozdnem zatišju.

Kakor z vso Dolenjsko, tako tudi z Muljavo, ki je za nas Slovence še posebno posvečen kraj. A vendar kakor malo ljudi pride v Muljavo, na Jurčičev rojstni dom, kjer je vdelana spominska plošča in kjer živi Jurčičev brat! Kje si, slovenski amater, da posnameš vse, kar je še Jurčičevega v in na tej koči? Ti, ki fotografiraš na Gorenjskem skalo za skalo, kočo za kočo! Znamenita je tudi cerkev na Muljavi s stariimi freskami in oltarji. Umetniško zgodovinsko društvo je napravilo tu sem svoj izlet.

Muljava je priprosta, skromna dolenjska vasica, kako uro oddaljena od Stične proti Krki, pomaknjena tik ob podnožju položne gorske gmote, ki višini v Vrhu, kjer počiva mala cerkva Sv. Duha. Jurčičeva rojstna hiša ni baš v najlepšem stanju. Takih lepih, čistih in velikih domov, kakor jih vidiš na Gorenjskem, sploh ni dosti na Dolenjskem; tudi ne najdeš izrazitega sloga. — Zajemal pa je tod vendarle Jurčič svoje povesti in romane, tu se mu je izoblikoval Krjavelj in Mozol; in ko stopaš odtod roti selu Oselici in bivšemu gradu Kravjaku, ti samemu stopijo pred oči tipi iz Jurčičevih povesti; in ob takem razmišljanju imaš dvojen užitek.

Krasen je izlet iz Muljave čez Sv.

Duh na Grosuplje-Mlačevo ali pa tudi v Višnjo goro ali v Zalno.

Po krhkem dolomitu krešeš navzgor po pobočju, deloma skozi redki, listnati gozd. Razgled se vedno bolj širi in ko si nad robom, te pozdravi med bolj ali manj peščenimi polji dvojice vasi: Mali Vrhi in v mali razdalji nekoliko v stran Veliki Vrhi. Pustivši Velike Vrhe ob strani, se izprehaš po položnem širokem hrbtu polagoma proti Sv. Duha na Vrhu. Tu je vse »Vrhe«, čeprav ni nobenega izrazitega vrha, niti gori pri cerkvi. Pa je nekaj neizkrkljivo nežnega in lepega v vsej tej pokrajini; tudi razgled je razmerno obsežen. Prelep je pogled na Stiško polje, ne imponujočo Stično, lepi St. Vid in druge dolenjske vasi. Pogled ti splava v dolino Krke, ki pa je v njeni globoki strugi ne vidimo, pač pa vrh brega počivajoče vasi, pred vsem cerkev Zagradca in Žužemberško, pregledamo celo Dolenjsko gričevje in pozdravimo najvišjo stražo Dolenjske, Sv. Kum, in nad Novim mestom Gorjance »Trdinovim vrhom, na severu pa vso gorenjsko krasoto, vedno novo sliko Julijskega pogorja s Triglavom in mogočno falango Karavank s Kamniškimi planinami.

Od Sv. Duha naprej greš položno navzdol do Nove vasi, od tu pa, kakor

ti drago: ali v Višnjo goro čez Križko vas ali na Peščenik in odtod po cesti na Grosuplje, ali pa doli na Loko v Zalno; ali, kar je najlepše, naravnost, kolikor možno proč od ceste, po gozdovih in tratah do grada Boštanj in odtod čez polje v Grosuplje. Kdo bi popisoval vsako stopinjol Dvoje cest ti »grozi«: ena, ki vodi iz Grosuplje čez Boštanj ob zahodni strani pobočja nad Lučko (kraško) kotlino v dolino Krke, druga prav v dolini, kjer leži Zalna. Obema se lahko ogneš, ako se držiš precej nizke usedline, iz katere moraš lahko navzgor na razgledno vas Pleševico in od nje k starinskemu, daleč naokoli vidnemu Boštanskemu gradu, čigar mogočna stavba je vredna, da si jo ogledaš. Mesto da greš na Veliko Mlačevo (ki ima v bližini postajo), pojdi na Malo Mlačevo, ležečo na položnem gričku, ki se komaj vidno vzdiguje iz Grosupljskega polja, in odtod čez polje na cesto, ki je uporabiš le zadnji kosček ne več daleč od Grosuplje; v Grosuplju je pa samo ena pot k — Rusu.

Izlet zahteva v celem 5—6 ur. Videl pa si lep kos naše planinske domovine.

Z otvoritvijo Jurčičeve sobe naj se prične tudi za našo krasno Dolenjsko nova doba prometa!

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves. Nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi

Zastopstvo: Lud. Baraga LUBLJANA Selenburgova ulica 6 20-T

Felix Toman,
kamenosediški mojster
Ljubljana, Restova cesta 39

pr poroca bogato zalo-
go nagrobnih spomeni-
kov od marmorja in
granita plošče za
grobnice, marmornate
osode za mobilije po
raznihtih cenah

Pozor, industrijaci!

Hiša s sob delavnice za malo to-
varno, stroji, električna moč 1 HP,
en vrt za parcelo, vodovod, vse
tako prano, na prijaznem kraju,
se ugledno prodaja. Ponudbe na
upravo Slov. Naroda pod »Indu-
strija 20 minut od glavne pošte. 297

Razna oprava in orodje
kompletna spalnica in jedilnica,
dugo pohištvo, razno orodje, auto
deli, stroji, strelaže itd. na prodaj
v nedeljo 17. t. m. dopoludne od
9 ure naprej v garaži Thaler na
Glucih. 2986

Objava.

Zaradi opustitve trgovine 20 do
50 odstotkov ceneje. Posebno lepa
kasete za 6 oseb, srebrno orodje
(pešček) in za 12 oseb k nasebro.
Jos. Selovin-Cuden, trgov na z
zlatno in srebrno v Ljublan, 2929
Mestni trg 13.

Stare kovine

vseh vrst plača najboljše
Strzalkovskij. Za
greb. Meduličeva ul 20

Kamenit

spomenik,
lep in visok — ceno na
prodaj na starem poko-
pališču. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.« 2981

Dve železni peči,

že rabljeni, v dobrem
stanju — ceno naprodaj.
— Josip Stupica, jermar-
nar in sedlar, Ljubljana,
Slomškova ulica 6. 2975

»Ilirija«,

Kralja Petra trg 8, tele-
fon 220. — Premog. drva,
koks, cement. 53/T

Ivan Magdič

krojač
JUBLJANA, Gledališka ul. /
se priporoča za esensko
se ono 148-7

Najnovejši epohalni izum
petrolejska plinska svetiljka,
»AIDA« z avtom. žarnico

200-500
svet. moči.
Krasna bela luč
Neznatna po-
raba petroleja
Sveti kakor
elektrika!
»AIDA«
se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. »AIDA« je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekt!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma

SVARC i drug

AGRES. Preradovitec: ulica
Iščemo zaupne zastopnike —
Zahtevajte takoj prospekt!

Ljubljeni soprog, brat, oče, stari oče, ded in stric, gospod

IVAN ČERNE
strojevodja v pokoju

je dne 15. t. m. ob 24. uri po dolgem mučnem trpljenju spreviden
z Bogom izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb predragega se vrši dne 17. t. m. ob 4. uri iz hiše žalosti
Škofja ul 15 na pokopališču k sv. Križu v rodbinsko grobnico.
Maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Sv. Petra.
Priporoča se v molitev.

Franciška Černe, soproga. — Ivan, Ernest, Maks, sinovi. — Pavla.
Hermína por. Vrhovnik, Olga por. Gregorčič, sicerl.

TRI
za pranje
zaves!

TRI-SODA

„Tri“
razkroji sam
od sebe vse
mehano, beli
a ne razjeda
tvoje povzod

Zvrška
A. Šinkovec nasl. K. Soss
nudi
DAMAM

rokavice	14	vestice voln.	128	pralna svila	44
„ podložene	22	pullover modni	198	svila za podloge	54
„ giace	65	tricot blače	27	crepe de chine	68
nogavice svil. flor	17	„ svilene	110	rips za plašče	110
„ melé angl.	19	kombineža	54		
„ z ažuro	25				

IV. BRUNČIČ & FR. REBERNIK
pleskarja in ličarja
Ljubljana, 180-1
KAREL KOTNIKOVA ULICA 3
Se priporočata za vsa v to stroko
spadajoča dela.
Delo solidno! Cene zmerni!

J. Stjepušin
— Sisak —

preporočite
najbolje tambure, žike
partiture, škole
ostale potreb-
štine za vsa
glazbela. Odli-
kovan na pa-
riskoj izložbi. — Cjenici franko

Oddam lepo
opremljeno sobo
z električno razsvetljavo
in dobro domačo hrano
ali brez v bližini kolo-
dvora. — Naslov pove-
uprava «Sl. Nar.» 2957

Kupim opravo
za špecerijsko trgovino,
1 štelajo s predali (3 do
4 m dolgo in 2 m visoko)
in tudi druge potrebš-
tine. — Mihael Rihtar,
Dob pri Domžalah. 2964

Pozor!

Iz proste roke se pro-
da 17. oktobra od 9. do
12. ure v Trnovem, Ce-
sta v Mestni log 15 — ko-
bila, seno, voz za prašiče
(kurnik), voz z lojtra-
mi, slamoreznica. 2973

Sijajna trajna eksistenca
se nudi sposobnim akviziterjem. — Dopisi na:
WIEN 62, Postfach 166. 2976

Pravi
„Sidel“
nosi na vseh steklenicah in tubah
ime **„Sidel“**
Odklanjajte ponarejene znamke!

Damske plašče v vseh modnih barvah iz čiste volne od
Din 350.— do 780.— nudi
F. & I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29.
Razstava v izložbi vsak večer od 6. — 8. ure

Knjigovodja

samostalen bilancist, mlajša moč, zmožen slovenskega,
srbohrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi,
se išče za **veleposredstvo na doželi**. Prošnje s pre-
pisi spričeval in curriculum vitae ter fotografijo na upr.
Slov. Naroda pod šifro „Knjigovodja-2982“.

15 letno jamstvo
najpopolnejši **STOEWER**
šivalni stroj s pogreljivim
transporterjem (grabelj); z
enostavnim premikom je pri-
pravljen za šivanje, vezanje
ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6, I. 219-
Telefon št. 980.

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto ved-
no v zalogi. Kupujem tudi
surovi in topljeni lo!
in ga plačujem po najvišji dnevni ceni. **Jos. Bergman**
Ljubljana, Poljanska cesta 85.

Francoske vezene toilet

z volno, svilo, srebrom in zlatom po naj-
novejših smernicah posestinske pariško-
lyonske tvrdke AMK. — Najmodernejši na-
črti in najfiniša izvršitev **vezanja za-
storov**, perila, pregrinjala. Izdelovan e in
razpoložljive šablone za predtisk žens-
skih ročnih del. Entianje, šuriranje,
predtiskanje.

Matek & Mikoš, Ljubljana
DALMATINOVA 13 118-T

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani — prodaja

premog

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni
češkokošavski in angleški koks za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: **PROMETNI ZAVOD za PREMOG d. d.**
v Ljubljani Miklošičeva cesta 15/1

Velour in pliš
za damske plašče.
velika izbira — Ugodne cene.

R. MIKLAUC
„Pri Skofcu“
LJUBLJANA, Lingarijeva ulica

**Bolniki
čitajte!**

Kolikor dni je v letu, toliko je postaj trpljenja za
nervoznega, kajti slabi, izčrpani živci zagrenijo življenje
in povzročajo zelo številne bolezni. Zbadaanje, omotica,
strah, glavobol, bruhanje po ušesih, trepetanje oči, težave
pri prebavljanju, pomanjkanje spanja, potenje, zbadaanje
v mišicah, nesposobnost za delo in mnogo drugih po-
javov so posledice izčrpanih bolnih živcev.

Kako se rešimo te nesreče?

S pravim **Kola-Leocithin**, ki je za človeštvo vir
dobrote. Pospešuje na čudežen način funkcije telesa,
krepi hrbtnični mozeg, možgane, mišice in ude ter daje
moč in veselje do življenja.

V boju za zdrave živce

napravi **Kola-Leocithin** mnogokrat čudeže, vodi bist-
vene hranilne snovi do skrajnih točk proizvodnje krvi,
poživlja in ohrani mladost in svežost.

Sicer se pa zamorete sami prepričati, da se vam nič
neresničnega ne obljubljuje, ker v naslednjih dveh tednih
pošljem vsakemu, kdor piše, popolnoma brezplačno in
tranko majhno škatlico **Kola-Leocithin** in knjigo
nekega zdravnika z mnogostansko dolgo preizkušnjo,
ki se je sam boril s to boleznijo.

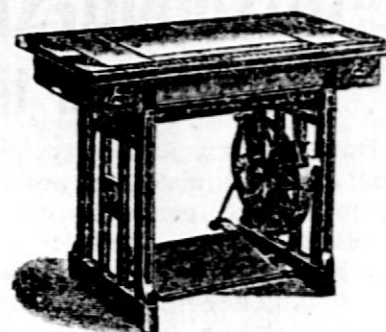
Sporočite mi takoj vaš natančen naslov, nakar vam
objubljen pošljem takoj brezplačno.

Založba: **E. Pasternack, Berlin, S. O. Michael-**
kirchplatz 13. — Abil. 758.

Na boljša kolesa su
GRITZNER

šivalni stroji

za obrt, dom **JOSIP PETELINC, Ljubljana.** Pouk šiva-
in industrijo. Vsek dobi kos pa vrhunskega
nega **vezanja** brezplačen.

Najnižje cene

Tudi n. obroke.

Z vedrim in veselim licem
pričanja vsako pranje pri katerem se uporablja
milo „Gazela“

Brez truda hitro in temeljito očistkuje to priznano
milo. Vsek dobi kos pa vrhunskega
vsebuje pravi zlaflnik.
Našli ga boste tudi VI, ako boste kupovali le to naše
res pravo gospodinjstvo milo.

Letošnje gobe

suhe, čiste in zdrave je-
dilne kupujem vsako
množino. — Ponudbe z
vzorci na: Krista Budak,
Frankopanska ulica 18,
Zagreb. 2834

G. Flux, Ljubljana,
Gospodarska ulica 4/I. —
Posredovalnica boljših
služb — priporoča nata-
karice, gospodinje, kuha-
rice, hišne, dekleta vsake
vrste za vsakršno delo in
za vsako ceno; mlade
in prilepne za tu in izven
mesta. — Inteligentno
usobje na razpolago! 2974

Fizikalno zdravilišče

v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev
Miklošičeva cesta šte. 20.

Pod strokovnjaškim zdravniškim vodstvom.

Otvorjeno s 1. oktobrom — splošno dostopno.

Vse zdravilne kopeli,
hidro-, helio-, elektro- in mehanote-
rapija za revmatične in živčne bolez-
ni, vnetja pri ženskih boleznih, bo-
lezni srca in ožilja, arterioskle-
rozo.

Odprto izvezmst nenedeljek vsak delavnik od 8. — 12. in
od pol 15. — pol 19., ob nedeljah in praznikih od 8. — 12.
in sicer ob nedeljah, sredah in petkih za ženske, ob torkih,
četrtek in sobotah za moške.

Sprejemanje novih slučajev vsak delavnik od 8. — 9. ure.

Ivan. Bricelj, Ljubljana

Najstarejša slovenska plesarska
in ličarska delavnica
Današka cesta 15 in Gosposvetska
(dvorišče kavarnе „Evropa“)
Se priporoča. — Izvršitev točna,
cene zmerni.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 13
g. poruča svoje zalogo
dežnikov in solčnik-
kov ter sprehajalnih
palic.

Popravilo se izvršuje hitro in solidno

Nič več plešastih!

LECITONAL je edino sigurno patenirano sredstvo
za zdravljenje in jadenje bovega la-
sa — ča si je glavni vzrok izpadanja las.
LECITONAL uničuje prhljaj v najkrajšem času
prepreči izpadanje las in pri že ob-
stoječi pleši vzbudi ponovno rast las.
LECITONAL razpoložljivo v dozah po 55 Din in
95 Din in sicer po povzetju.

LECITONAL ZAVOD ZA KOSMET KO. WIEN
Glavno zastopstvo Zagreb, Sajmište 56

Narodna tiskarna

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spa-
dajoča dela kakor račune, kuverte,
cenike, uradne tiskovine, pomrtnice,
hranilne in zadrž. knjižice, poročna
naznanila, etikete, zavitke, časopise
in barvotiske od preproste do naj-
finejše izvršitve točno, okusno in ceno

☎ Telefon šte. 304 ☎

Ljubljana, Knaflijeva ul. 5